

L

- 1 (**la'**, **laan**, **laam**) *m.db* Xarafka laba iyo tobnaad ee xuruufta soomaaliga, ahna shibbane.
- la'** *f.g⁴* (-aa, -ayd) Wax, wax ka maqanyihiin ahaansho.
- la¹** *mu.y.ac* Magacuyaal tilmaamaya in faluhu uu yahay qof aan la aqoon ama aan la caddayn. Tus. "Waa la yiri".
- la²** *h* Qurub lagu isticmaalo falka bidixdiisa oo tilmaamaya wehelin ama wax wada qabsi. Tus. "Cali buu la socdaa", "Wuu ila shaqeeyaa", "Kursigaan la tag!".
- laa.f.²** (-laayay, -laysay) *ld* lay.
- la'aan** *m.f.db eeg la'*. *ld* la'aansho, la'i, li'i.
- la'aansho** *m.l/dh ld la'aan*.
- laab¹** *m.l* (-bab, m.l) 1. Calaamadda uu reebo shay fidsan oo laysku soo rogey. 2. Meel leexsan; luuq.
- laab²** *m.l* (-bab, m.l) (jool.) Qallooc ku dhacay lakabyo dhadhaabeed, oo ay keeneen dhaqdhaqaqyo ku dhacay oogada dhulka.
- laab³** *m.db* 1. Jirka dadka soo jeedka inta u dexysa luqunta iyo caloosha; xabad. 2. Qalbi; niyad.
- laab⁴** *f.g¹* (-bay, -btay) Maro, bir, warqad iwm dacalladeeda; isku soo celin.
- laabasho** *m.l ld laabasho*.
- laabani¹** *f.mg¹* (-bmay, -bantay; -bmi) Wax aan fidsanay noqosho.
- laaban²** *f.mg⁴* (-bnaa, -bnayd) 1. Wax aan kala baxsanay ahaansho. 2. Wax aan weli la samayn ahaansho.
- laabasho** *m.f.db eeg laabo*. *ld* laabad.
- laabato** *m.db* (-ooyin, m.l) 1. Meesha xubnaha waaweyni iska galaan oo laallaabata. 2. *ld* laabad.
- laabbis** *m.l* (-syo, m.db) Qalin qori ah oo dhexda dhuxul madow uga jirto; qalin rasaas. *ld* laabis.
- laabid** *m.f.db eeg laab⁴*. *ld* laabis², laabniin.
- laabis¹** *m.l* (-syo, m.db) *ld* laabis.
- laabis²** *m.db* *ld* laabid.

- laabjeex** *m.l* (*daaw.*) Kulayl iyo xanuun wada socda oo laga dareemo jadiinka iyo caloosha. *ld* laabqarrar.
- laabla'** *f.mg⁴* (-aa, -ayd) Qof aan xusuus lahayn ahaansho.
- laabla'aan** *m.f.db eeg laabla'*. *ld* laabla'aansho.
- laabla'aansho** *m.l/dh ld laabla'aan*.
- laablaab¹** *m.l* Xeelad dan lagu fushanayo. *ld* laallaab.
- laablaab²** *f.g¹* (-bay, -btay) 1. Wax fidsanaa duudduubid. 2. Arrin aan fulideeda la rabin ka warwareegid. *ld* laallaab².
- laablaabad** *m.l* *ld* laablaabasho.
- laablaaban¹** *f.mg¹* (-bmay, -bantay) Wax isku duudduubmay noqosho. *ld* laallaaban¹.
- laablaaban²** *f.mg⁴* (-bnaa, -bnayd) Wax isku duudduuban ahaansho. *ld* laallaaban².
- laablaabasho** *m.f.db eeg* laablaabo. *ld* laablaabad, laallaabad, laallaabasho.
- laablaabid** *m.f.db eeg* laablaab². *ld* laallaabid.
- laablaabmid** *m.f.db eeg* laablaaban¹. *ld* laallaabmid.
- laablaabnaan** *m.f.db eeg* laablaaban². *ld* laablaabnaansho, laallaabnaan, laallaabnaansho.
- laablaabnaansho** *m.l/dh ld* laablaaban.
- laablaabo** *f.mg³* (-btay, -batay) 1. Wax isku dubbaridasho. 2. Wax xeeladayn. 3. Wax ka warwareegid. *ld* laallaabo.
- laablakac** *m.l* Fal fiorsi la'aan iyo caadifadi hoggaamiso.
- laablakicid** *m.db* Fal ka fiorsi la'aan iyo caadifadi hoggaamiso dareemid.
- laabmid** *m.f.db eeg* laaban¹.
- laabnaan** *m.f.db eeg* laaban². *ld* laabnaansho, laabni.
- laabnaansho** *m.l/dh ld* laabnaan.
- laabni** *m.db* *ld* laabnaan.
- laabniin** *m.l ld* laabid.
- laabo** *f.g/mg³* (-btay, -batay) 1. (*f.g*) Wax fidsan ama jilicsan isku soo ceshasho. 2. (*f.mg*) Jiho loo socday ka weecasho.
- laabqarrar** *m.l ld* laabjeex.

laabqoyan¹ *m.l.kh* Qoray iwm oo aan si fiican u engegin ee lidda ka qoyan.

laabqoyan² *f.mg⁴ (-naa, -nayd)* Qori iwm wax aan si fiican u engegin ahaansho.

laabqoyanaan *m.f.db eeg laabqoyan²*. *ld laabqoyanaansho.*

laabqoyanaansho *m.ll/dh ld laabqoyanaan.*

laabraac¹ *m.l* U bogid wax loo bogo oo niyadda laga jeclaysto.

laabraac² *f.g1 (-cay, -cday)* Wax loo bogo laabta ka raacid, ka jeclaysasho.

laabraacid *m.f.db eeg laabraac².*

laabsami *m.dh* Caloolsami, niyedsami.

laabtaxaw *m.dh (c.nafl.)* Carjaw yar oo ka lulata lafta sakaarka dhankeeda hoose. *ld laabxuunsho, labxo.*

laabtuurle *m.l (-layaal, m.ll/dh) (jool.)* Muuqaal dhuleed qaanso u eg oo ka dhasha isa soo cadaadinta dhagxaanta dhulka hostiisa.

laabxuunsho *m.dh ld laabtaxaw.*

laac¹ *m.l* Muuqaalka guud ee geedaha cagaaran.

laac² *f.g/mg1 (-cay, -cday)* 1. (*f.g*) Gacan fidsan wax ku tiigsasho. 2. (*f.mg*) Ka l.: cunto, cabbitaan iwm deg-deg u dhammaysasho. 3. (*f.mg*) Naq baxay muuqasho.

laacayaal *m.dh (bot.)* Mid ka mid ah qaybaha ubaxa taas oo samaysa korollaha. Laacyasha dhirta cayayaanku faxliyey had iyo jeer aad ayey u ifaan, badanaana way udgoonyihiin.

laacdramid *m.f.db eeg laacdalan².* *ld laactamid.*

laacdalan¹ *m.l* 1. Cayaar iyo bardoodan uu sameeyo geela da'da yar. 2. Fara ka ciyaar. *ld laactan¹.*

laacdalan² *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* 1. Geel da' yar bardoodamid. 2. Dad fara ka ciyaarid. *ld laactan².*

laace *m.l (-cayaal, m.ll/dh) (xis.)* Xarriiqda toosan ee uu xood aad ugu dhawaado (ama sigo) hase yeeshe aan weligii taaban. Tusale ahaan, labosaabka waxa uu leeyahay laba laace. Marka xoodka isle'egtiisu tahay 1 garaaf ahaan loogu muujiyo laba addimaale kulannada kaartis waxa ay laaceaashiisu noqonayaan x = 0 iyo y = 0 (*eeg: labossaab*).

laacib *m.l (-byo/-biin, m.dh)* Qof ciyaar aad u yaqaan; xariif.

laacid *m.f.db eeg laac².*

laactamid *m.f.db ld laacdramid.*

laactan¹ *m.l ld laacdalan¹.*

laactan² *f.mg1 (-amay, -antay)* *ld laacdalan².*

laad¹ *m.l (-dad, m.l)* Lugta oo horay wax loogu dhufto; haraati.

laad² *f.g1 (-day, -dday)* Lugta horay wax ugu haraatiyyid.

laadadyo *m.dh* Laqanyo, wadnabaab.

laadadyoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* *ld Laqanyoo.*

laadadyood *m.f.eeg* laadadyoo.

laadasho *m.f.db eeg* laado.

laadid *m.f.db eeg* laad².

laado *f.mg3 (-aatay, -aadatay)* Kubbad darbaysasho (cid).

laaf¹ *m.dh (-ooyin, m.l) (jool.)* Dhadhaab dhalaashan ama magma oo ka soo burqanaysa dhulka gudihiisa oo soo gaarta dhulka dushiisa, taas oo ka soo baxda karaytarka folkaanaha ama jeex-jeex dhulka dushiisa ah. Dhulka dushiisa laafadu si dhaqso leh ayay ugu adkaataa marka loo eego dhaqsaha adkaashadeeda ee dhulka gudihiisa.

laaf² *f.mg1 (-fay, -ftay)* Ka l.: qof aan ka dhergin galmaida qof kale.

laafid *m.f.db eeg* laaf².

laafyo *m.ll/dh* Hore iyo gadaal u tuuridda gacmaha marka la soconayo iyadoo la isdhafinayo.

laafyoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Iyadoo la iswaydaarinayo gacmaha marka la soconayo horay iyo gadaal u ridid.

laafyood *m.f.eeg* laafyoo.

laag¹ *m.l* 1. Fac; asaag; mataan. 2. (*m.l/dh*) Meel biyo baxeen oo haadaan ah.

laag² *m.dh (-go, m.l)* 1. (*juqr.*) Togagga iyo webiyadu meesha ay badda uga darmaan. 2. (*bot.*) Geedku meesha uu labada qaybood uga kala baxo; labalaako. *ld lag (4).*

laag³ *m.dh (-go, m.l) (juqr.)* Laag webi ama durdur oo ku biirisa biyaheeda webi weyn, isagoo kaga biyo daraya labada dhinac ama bar marinkiisa ka mid ah.

laagfaaf *m.l (-fyo, m.dh) (juqr.)* Farac ka baxa oo ka taga webiga intiisa mudan oo aan mar dambe ku soo noqon oo biyaha uu sido ku dura badda ama haro. Waxaa lagu isticmaalaa keliyada badan ee webiga afkiisa ee loo yaqaan delta ama marawaxad suubaaneed.

laagwebi *m.dh (-go ..., m.l) (juqr.)* Laan ama farac ku darmaya mid kale oo ka weyn oo webi.

laahi *m.l (-yo, m.dh)* Qof aan wax xafidin; aan is dhibayn.

laahinnimo *m.dh* Laahi ahaansho.

laaji *m.l (-iyol-i'in, m.dh)* Qof waddankiisii ka cararay oo waddan kale jooga.

laakee *f.g2 (-keeyay, -keysay)* Laako dhalid.

laakeyn <i>m.f.db eeg lakee.</i>	laalid <i>m.f.db eeg laal². ld laalis.</i>
laakiin <i>xi. (nax.) Erey xiriiriya laba tixood oo ulajeeddooyinkoodu is diiddanyihiin; illowse, ha ahaatee, hase yeeshiee. Tus. "Waxaan ku iri wax ma haysto, laakiin ima aadan rumaysan". ld walaakiin.</i>	laalin <i>m.f.db eeg laali.</i>
laako <i>m.ll/dh 1. Laangeed oo labo qaybood u kala baxdo. 2. Mataano. 3. Fallaar, dabbaanta ka yara ballaaran oo aan dhega lahayn.</i>	laalis <i>m.db ld laalid.</i>
laakoliit <i>m.l (jool.) Kuus weyn oo dhadhaabo shiileed ah oo ka hooseeya dhulka dushiisa, oo marka qaarkood gaaraya baaxadda buur; waxaa sababa magmada oo soo dhex gasha qolofta dhulka iyadoon soo gaarin dusha, lakabyada dusha waxaa kor u xooda soo gelitaanka.</i>	laallaab ¹ <i>m.l ld laablaab¹.</i>
laaktays <i>m.l Insaym uu soo dhijjiyo mindhicirka yari, kaas oo kalkaaliya falgalka biyood ee maltows uu isugu beddelayo laba molikiyuul oo gulukows ah.</i>	laallaab ² <i>f.g1 (-bay, -btay) ld laablaab².</i>
laal ¹ <i>m.l Ciyaar laba kooxood loo ciyaaro oo ku dhisan orod iyo isaseemid. ld lool¹.</i>	laallaabad <i>m.l ld laablaabasho.</i>
laal ² <i>f.g1 (-aalay, -aashay) 1. Wax meel kore saarid. 2. Sharci ama xeer hore u jirey tirtirid. 3. Wax meel sare yaal gacan ku tiigsasho. 4. Laal ciyaarid. 5. Gar iyo dood laba dhinac ka dhexeysha meel adag gelin.</i>	laallaaban ¹ <i>f.mg1 (-bmay, -bantay) ld laablaaban¹.</i>
laalac ¹ <i>m.l Lalmashada wax meel sare ka lalmadaan.</i>	laallaaban ² <i>f.mg4 (-bnaa, -bnayd) ld laablaaban².</i>
laalac ² <i>f.mg1 (-cay, -cday) Wax meel sare ka lalmasho.</i>	laallaabasho <i>m.db ld laablaabasho.</i>
laalacshoobid <i>m.f.db eeg laalacshow². ld laalacshow¹.</i>	laallaabpid <i>m.db ld laablaabpid.</i>
laalacshoomid <i>m.f.db eeg laalacshoon². ld laalacshoon¹.</i>	laallaabmid <i>m.db ld laablaabmid.</i>
laalacshoon ¹ <i>m.l ld laalacshoomid, laalacshow¹.</i>	laallaabnaan <i>m.db ld laablaabnaan.</i>
laalacshoon ² <i>f.mg1 (-oomay, -oontay; -oomi) ld laalacshow².</i>	laallaabnaansho <i>m.ll/dh ld laablaabnaan.</i>
laalacshow ¹ <i>m.l Meel sare inta gacmaha lagu qabsado oo la iska soo laalaadiyo (ciyaar jimicsi ku dhisan). ld laalacshoobid, laalacshoon¹.</i>	laalmid <i>m.f.db eeg laalan¹.</i>
laalacshow ² <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi) Ciyaar jimicsi ku dhisan, meel sare inta gacmaha lagu qabsado iska soo laalaadin. ld laalacshoon².</i>	laalnaan <i>m.f.db eeg laalan². ld laalnaansho.</i>
laalan ¹ <i>f.mg1 (-lmay, -lantay; -lmi) Wax meel kore saaran noqosho.</i>	laalnaansho <i>m.ll/dh ld laalnaansho.</i>
laalan ² <i>f.mg4 (-lnaa, -lnayd) 1. Wax meel sare la saaray ahaansho. 2. Arrin aan go'aan laga gaarin ahaansho. 3. Sharci wax la baaba'shey ahaansho.</i>	laaluush ¹ <i>m.l Lacag ama wax kale oo loo bixiyo ama loo qaato in arrin aan gar ahayn lagu fuliyo.</i>
laali <i>f.g2 (-iyay, -isay) Cid warwareejin.</i>	laaluush ² <i>f.g1 (-shay, -shtay) Laaluush siin.</i>
	laaluushad <i>m.f.l eeg laaluusho.</i>
	laaluushan <i>f.mg4 (-shnaa, -shnayd) Wax laaluush qaatay ahaansho.</i>
	laaluushid <i>m.f.db eeg laaluush².</i>
	laaluushnaan <i>m.f.db eeg laaluushan. ld laaluushnaansho.</i>
	laaluushnaansho <i>m.ll/dh ld laaluushnaan.</i>
	laaluusho <i>f.g3 (-shtay, -shatay) Cid danii ku xirantahay laaluush siisasho.</i>
	laam <i>m.l ld laan¹ (4).</i>
	laama <i>m.db (c.nafl.) Naasley geela la bah ah oo aan kurus lahayn, lagana helo Ameerikada koofureed, leh sur dheer oo dhuuban, dhego dhaadheer iyo dhogor jilicsan, cufan oo dhaadheer oo la rarto, hilibkeedana la cuno, dhogorteedana dhar laga sameeyo.</i>

laamaddoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Lulmo darteed in yar indho isku qabasho.

laamaddood *m.fl eeg* laamaddoo.

laamalloodshe *m.ll ld laamallooye.*

laamallooye *m.l (bot.)* Geed laan kaliya ka kooban oo dheer, jirriddiisuna dhuubantahay, dushana had iyo jeer ku leh caleemo cagaaran. *ld laamalloodshe.*

laamayn *m.f.db eeg* laamee.

laambad *m.db (-do, m.l)* 1. Qasac yar oo af dheer iyo dhieg la qabsado leh oo la ifsado. 2. Nal.

laamee *f.mg2 (-meeyay, -maysay)* 1. Geed laamo yeelasho. 2. Ilmo laan yar la dhicid.

laami¹ *m.l (-iyo, m.db)* Gufar madow oo ka hara badroolka, dhuxusha iwm oo lagu sameeyo waddooyinka.

laami² *fg2 (-iyay, -isay)* Badar karsamaya walaqid.

laamin *m.f.db eeg* laami².

laan¹ *m.l* 1. Xubinta taranka ee haweenka. 2. Geed lugtool ah. 3. Geed bixiya miro laysku daaweyyo. 4. *ld laam.* Magaca carbeedka xarafka "L".

laan² *m.db (-aamo/-aano, m.l)* 1. Faraca ka soo baxa jirridda geedka. 2. Qayb ka soo farcanta waax hay'adeed. 3. Qori af buuran oo badarka la karinayo lagu waalaqo.

laancaddaad *m.l (-dyo, m.db)* Xilli roobkii da'ayey gabaabsaday, geedihiina caddaadeen, irmaankii xoolaadna caana yareeyeen.

laancigaaleed *m.db* Qalab waayihii hore lagu dagaaalami jirey oo inta dhagax la geliyo laga tuuro.

laandeyr *m.db* Laan xoog leh oo xarig lagu xiro, oo inta la soo xoodo ugaarta lagu dabo.

laandheer *f.mg4 (-raa, -rayd)* L. ah: qabiil tira badan ama gobnimo ku faano.

laandheeraan *m.f.db eeg* laandheer. *ld laandheeraansho, laandheeri.*

laandheeraansho *m.ll db ld laandheeraan.*

laandheere *m.l (-rayaal, m.ll/db)* 1. Qof qabiil tira badan ka dhashay oo gobnimo ku faano. 2. Qabiil tiro badan.

laandheeri *m.db ld laandheeraan.*

laandhici *fg2 (-iyay, -isay)* Ugaar dabin loo dhigayo geed qoyan u dhigid.

laandhicin *m.f.db eeg* laandhici. *ld laandhicis.*

laandhicis *m.l ld laandhicin.*

laangare *m.l (-rayaal, m.ll/db)* Qof lug la' ama ka dhuntinaya; jiis. *ld laangarre.*

laangarre *m.l (-rayaal, m.ll/db)* *ld laangare.*

laangooy *f.mg2 (-gooyay, -goysay)* Laan gooyo samayn.

laangooy *m.f.db eeg* laangoo. *ld laangooyo (1).*

laangooyo *m.db* 1. *ld laangooy*. Goynta xilli abaar ah xoolo loo gooyo geedaha magoolay laamahoona. 2. Jaridda meel jiq ah laame laga jaro si loo maro. 3. Astaan lagu muujiyo jaho la aaday.

laangayr *m.db (-ro, m.l)* Astaan istilaab ah.

laaq¹ *m.db* 1. Wax isku qasan. 2. Cod dad oo meel dheer laga maqlo.

laaq² *fg1 (-qay, -qday)* Wax isku qasid.

laaqi *f.mg2 (-iyay, -isay)* Luuqayn.

laaqid *m.f.db eeg* laaq².

laaqin *m.f.db eeg* laaqi. *ld laaqis.*

laaqis *m.l ld laaqin.*

laarri *m.l (-iyo, m.db)* Qof dhib badan.

laarrinnimo *m.db* Laarri ahaansho.

laas¹ *m.l (-sas, m.ll-syo, m.db)* Ceel yar.

laas² *m.l (-sas, m.ll-syo, m.db) (juqr.)* Bed lamaddegaanka bartamahiisa ku yaal oo biyaha laga helo agtood bacrin ah.

laasad *m.l ld laysasho.*

laasasho *m.db ld laysasho.*

laashin¹ *m.l (-nno, m.db)* Qof maansada tiriyaa.

laashin² *m.db (-imo, m.db)* Laba laamood oo mataano ah middood.

laashinnimo *m.db* Laashin ahaansho.

laasim¹ *m.ll kh* Wax joogto ah.

laasim² *fk* Lamahuraan ah. *ld laasin².*

laasimasho *m.f.db eeg* laasimo.

laasimid *m.f.db eeg* laasin³.

laasimo *fg3 (-intay, -imatay)* 1. Wax caadaysasho. 2. Meel ku raagid.

laasin¹ *m.l (-immo, m.db)* 1. Nooc ka mid ah siyyaqadda ay dumarku qaataan oo ka samaysan dahab ama lacag. 2. Raatibka tusbaxa.

laasin² *fk*. *ld laasin².*

laasin³ *f.g/mg1 (-intay, -imatay; -imi)* 1. *(fg)* Wax caado ka dhigasho. 2. *(f.mg)* Meel muddo badan joogid.

laaso *fg3 (-stay, -satay)* *ld layso.*

laastiko *m.db* Wax ka samaysan maaddo marka la kala jiido aan go'in ee kala baxa.

laatiin *m.l* Far ama af qaddiim ah oo Roomaaniyiintii hore ku dhaqmi jireen.

laaxig *m.l* Bayd faal oo madaxa ka ah labo, tan ku xigtana hal, manjaha iyo tan ka sarreysana min labo.

laaxin *m.l* Hadal siduu u dhawaqa'i lahaa aan loo qorin ama loo akhrin; gef; qalad.

laayaan *m.l.kh (-nno, m.db)* L. ah: nafley, nafleyda kale si naxariisdarro ah u waxyeelysa.

laayac ¹ <i>m.l (-cyo, m.dh)</i> 1. Qof xoolaha lumiya oo aan si fiican u ilaalin. 2. Wax aan la ilaalin. <i>ld layac¹</i> .	laba-atamle <i>m.l (-layaal, m.l/dh) (kiim.)</i> Molikuyuul ka kooban laba atam. Haydarjiin (H), ogsajiin (O), naytarojiin (N) iyo halojiinaduba waxay tusale u yihiin curiyayaasha laba-atamlaha ah.
laayac ² <i>f.g1 (-cay, -eday; -yici)</i> Wax baylihid. <i>ld layac²</i> .	labaataan <i>m.l.t</i> Tiro ka kooban laba meelood oo min tobah ah; laba tobnaad; "20".
laayacan ¹ <i>f.mg1 (-cmay, -cantay; -cmi)</i> Wax aan la ilaalinay noqosho. <i>ld layacan¹</i> .	labaatanaad ¹ <i>m.l</i> Sanadaha u dhexeeya labaatan ilaa soddon.
laayacan ² <i>f.mg4 (-cnaa, -cnayd)</i> Wax la layacay ahaansho. <i>ld layacan²</i> .	labaatanaad ² <i>m.l.t,j</i> Tirada jagaale, keeda labaatanka u dhigma. <i>ld labaatamaad</i> .
laayacmid <i>m.f.dh eeg</i> laayacan ¹ . <i>ld layacmid</i> .	labaataneeye <i>m.l</i> Tir qiyas ahaan soddon u dhow. <i>ld labaatameeye, labaatameeyo, labaataneeyo</i> .
laayacnaan <i>m.f.dh eeg</i> laayacan ² . <i>ld laayacnaansho, layacnaan, layacnaansho</i> .	labaataneeyo <i>m.dh ld</i> labaataneeye.
laayacnaansho <i>m.l/dh ld</i> laayacnaan.	lababboglee <i>f.mg2 (-leeyay, -leysay)</i> Labada dhinac hadba mid isu rogid ciil dartii (qof). <i>ld lababoglee</i> .
laayicid <i>m.f.dh eeg</i> laayac ² . <i>ld layicid</i> .	lababbogleyn <i>m.f.dh eeg</i> lababboglee. <i>ld lababogleyn, lababogleys</i> .
lab ¹ <i>m.l</i> 1. Labada jaad ee nafleydu u kala baxdo, midka aan uurka yeelan; labood, rag. 2. Qas.	lababogle <i>m.l (-layaal, m.l/dh)</i> Hadba dhinac u gaddoonka qof sameeyo, jirro ama ciil dartii.
lab ² <i>f.g1 (-bay, -btay)</i> 1. Wax isku qasid. 2. Wax jaah-wareerin.	lababoglee <i>f.mg2 (-leeyay, -leysay)</i> <i>ld lababboglee</i> .
lab ³ <i>f.mg4 (-baa, -bayd)</i> Wax adag ahaansho.	lababogleyn <i>m.f.dh ld</i> lababbogleyn.
laba <i>m.dh,t ld labo¹</i> .	lababogleys <i>m.l ld lababbogleyn</i> .
laba jibbaarane <i>m.l (-nayaal, m.l/dh)</i> Afar geesle leh afar dhinac oo toosan oo isle'eg iyo afar xaglood oo qumman. Bedka labajibaarane waxa lagu helaa labajibaarka dhinac ka mid ah dhinacyadiisa.	labac <i>m.l</i> 1. Xabad baruur leh. 2. Candho xoolaad oo baruur leh.
laba'aabbur ¹ <i>m.l</i> 1. Weel iyo aabburkii, sida dhiil iyo haruubkeed, oo inta labadaba la wada buuxsho, laysku aabburo. 2. Horay iyo gadaal uga imaaashaha col si dhexda loo gashado oo loo laayo. 3. <i>ld laba'aabburid</i> .	labacaloolyaa <i>m.l</i> Geedgaab aan qodax lahayn oo marka ay xooluhu daaqaan ku jirradaan.
laba'aabbur ² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> 1. Weel iyo aabburkii, sida dhiil iyo haruubkeed, oo inta labadaba la wada buuxsho, laysku aabburid. 2. Col si loo laayo horay iyo gadaal uga imaaansho.	labacanlayn <i>m.f.dh eeg</i> labacanlee. <i>ld labacanlays</i> .
laba'aabburan <i>f.mg4 (-rnaa, -rnayd)</i> Wax la laba'aabburay ahaansho.	labacanlays <i>m.l ld labacanlayn</i> .
laba'aabburid <i>m.f.dh eeg</i> laba'aabbur ² . <i>ld laba'aabbur¹ (3)</i> .	labacanle <i>m.l</i> Calalinta cuntada labada can lagu calaliyo. <i>ld labacanlayn</i> .
laba'aabburnaan <i>m.f.dh eeg</i> laba'aabburan. <i>ld laba'aabburnaansho</i> .	labacanlee <i>f.g2 (-leeyay, -laysay)</i> Labada daan isku mar wax ku calalin.
laba'aabburnaansho <i>m.l/dh ld laba'aabburnaan</i> .	labacidhifle <i>m.l (-layaal, m.l/dh) (fis.)</i> Labo saldanab oo isle'eg, isku lid ah, iskuna jira fogaan kooban. Taranta saldanabyada midkood iyo foganta u dhexeysa ayaa ah maroojinta labacidhifle.
labaad <i>m.l.t,j</i> Tirada jagaalahi ah, kan u dhigma labada; darajada ay hal darajo ka sarrayso.	labaclabac <i>m.l/dh</i> Qof aan go'aan lahayn.
labaale <i>m.l</i> Warqad turub oo dhexda laba dhibcaad ku leh.	labaclul <i>m.l</i> 1. Ruxashada xulusta iyo naasaha. 2. Neef xoolo ah oo sid dhaweeeyey oo candho keenay.
labaan <i>m.f.dh eeg</i> lab ³ . <i>ld labaansho</i> .	labacodlayn <i>m.f.dh eeg</i> labacodlee. <i>ld labacodlays</i> .
labaansho <i>m.l/dh ld labaan</i> .	labacodlays <i>m.l ld labacodlays</i> .
labaatamaad <i>m.l.t,j ld labaatanaad²</i> .	labacodlee <i>f.mg2 (-leeyay, -leysay)</i> Hadallo isburinaya sheegid.
labaatameeye <i>m.l ld labaataneeye</i> .	labacqooye <i>m.l (bot.)</i> Geed nagaar ah oo wax lagu daweeyo.
labaatameeyo <i>m.dh ld labaataneeyo</i> .	labad <i>m.l ld labasho</i> .

labadablayn <i>m.f.dh eeg</i> labadablee.	iyadoo laga soo qaaday wareegga geesaha, halkii wareegba (duub) hal gu'.
labadable <i>m.l</i> L. ah: qof laba guri ka wada cunteeya.	laba-eefle <i>m.l (-layaal, m.l/dh)</i> (<i>kiim.</i>) Walaxda leh astaamaha asiidha iyo kuwa beyskaba. Ereygan waxa sida caadiga ah loo adeegsadaa ogsaydhada iyo haydarogsaydhada biraha sameeya ayoonnoo togan iyo ayoonnoo kakan oo taban labadaba.
labadablee <i>f.mg2 (-leeyay, -leysay)</i> Laba guri ka wada cuntayn (qof).	labafarraarle <i>m.l (-layaal, m.l/dh)</i> Ul gadaal laba ganoond ku leh. <i>ld labatarre.</i>
laba-danab <i>m.l (-bo, m.db)</i> (<i>fis.</i>) Magudbiyaha dhextaalka u ah madhxiyaha, ee marka badad danab la dhex dhigo, dhaliya barabaxa danabka ee aan oggolaanin qulqulka danabka.	labag <i>m.dh</i> Xilliyada diraaceed mid ka mid ah oo leh dabeylo qabow iyo mararka qaarkood roob aan badnayn.
labadaryaale <i>m.l (-layaal, m.l/dh)</i> <i>ld labadderyaale.</i>	labaggalle <i>m.l (-layaal, m.l/dh)</i> Laba wejiile.
labaddableyn <i>m.f.dh eeg</i> labadablee.	labaggalley <i>m.dh</i> 1. Naag laba wejiile ah. 2. Beenta, runta u eg.
labaddaraadle <i>f.k</i> Si kastaba; hubaal ahaan.	labageeriyyoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Silic u dhimasho.
labadderyaale <i>m.l (-yaal, m.l/dh)</i> Aqal soomaali weyn, qurux badan, oo qalabka uu ka samaysanyahay ay cusubyihiin. <i>ld labadaryaale.</i>	labageeriyyood <i>m.f.l eeg</i> labageeriyyoo.
labaddiblbyn <i>m.f.dh eeg</i> labaddiblee.	laba- <i>iyo-tobanle</i> <i>m.l (c.najf.)</i> Qaybta hore ee mindhicirka yar ee lafdhabarleyda. Waa meesha marka cuntadu caloosha ka timaaddo ay kula kulanto dheecaanka xammaytida (oo soo mara marinka xammaytida) iyo weliba insaymyo kale oo ay soo dhijiyaan qanjidhada dheefshiidku laba tobantaha laftigisa, kuwaas oo looga baahanyahay burburinta borotiinnada, kaarboohoydryatyyada iyo duxda.
labaddible <i>m.l</i> Xiridda gacmaha qof gadaal loo xiro; garbadduu. <i>ld labaddiblbyn.</i>	labajaraale <i>m.l (-layaal, m.l/dh)</i> Laba jaro ay isugu xigsto laba qofood oo wada ciyaaraya midkood.
labaddiblee <i>f.g2 (-leeyay, -laysay)</i> <i>ld labaddilee.</i>	labajibbaar ¹ <i>m.l (-rro, m.dh)</i> 1. Tiro, tiro la eg lagu dhuftay. 2. Isku laabidda xarig laba jeer laysku labo.
labaddibleysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax labadible loo xiray ama loo qabtay ahaansho.	labajibbaar ² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> 1. Tiro, tiro la eg ku dhufasho. 2. Xarig laba jeer isku laabid.
labaddibleysnaan <i>m.f.dh eeg</i> labaddibleysan. <i>ld labaddibleysnaansho.</i>	labajibbaaran <i>f.mg4 (-rcaa, -rnayd)</i> 1. Tiro, wax tiro la eg lagu dhuftay ahaansho. 2. Xarig laba mar laysku laabay ahaansho.
labaddibleysnaansho <i>m.l/dh</i> <i>ld labaddibleysnaan.</i>	labajibbaarid <i>m.f.dh eeg</i> labajibbaar ² .
labaddilee <i>f.g2 (-leeyay, -laysay)</i> Qof gacmihiisa gadaal u xirid ama u qabasho.	labajibbaarnaan <i>m.f.dh eeg</i> labajibbaaran. <i>ld labajibbaarnaansho.</i>
labadduub <i>m.l</i> Mardimo geesaha xoolaha iyo ugaarta yeeshaan oo da'dooda lagu xisaabiyo. <i>ld laba-duub.</i>	labajibbarnaansho <i>m.l/dh ld labajibbaarnaan.</i>
labadhegood <i>m.l</i> 1. Geedka galleyda, meseggada marka uu yaryahay oo laba caleemood yahay. 2. Fallaar ama hooto laba ganood leh. 3. Weel dhinacyada laba siddo ku leh.	labakaclyn <i>m.f.dh eeg</i> labakacle. <i>ld labakacle.</i>
labadulle <i>m.l</i> Xabaal labo af oo hoos isaga duleela leh oo lagu aaso carruuta saqirka ah.	labakacle <i>m.l</i> 1. Iyadoo la ordayo oo marba lug lagu boodo. 2. Orod, socod, hawl iwm oo dardar cusub lagu kordhiyo. <i>ld labakaclyn.</i>
labadullee <i>f.g2 (-leeyay, -leysay)</i> Xabaal labadulle ah qodid.	labakaclee <i>f.g2 (-leeyay, -laysay)</i> Labakacle samayn.
labadulley <i>m.f.dh eeg</i> labadullee. <i>ld labadulleys.</i>	labakelyood <i>m.l.kh</i> L. ah: qof dhiiran.
labadulleys <i>m.l ld labadulley.</i>	labaleexad <i>m.l ld laballeexad.</i>
labadulleysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Xabaal hab labadulle ah u qodan ahaansho.	labaledgeyn <i>m.f.dh eeg</i> laballegdee.
labadulleysnaan <i>m.f.dh eeg</i> labadulleysan. <i>ld labadulleysnaansho.</i>	
labadulleysnaansho <i>m.l/dh</i> <i>ld labadulleysnaan.</i>	
laba-duub <i>m.l</i> Magaca loogu yeero ugaarta inta geesaha leh, (labaduub, saddex-duub...)	

laballaab¹ *m.l* 1. L. ah: tiro lagu daray tiro la eg. 2. Wax lagu xoojiyay wax la mid ah. *ld laballaabid, labanlaab¹*.

laballaab² *f.g1* (-bay, -btay) 1. Tiro, tiro la eg ku darid. 2. Wax, wax la mid ah ku xoojin. *ld labanlaab²*.

laballaaban¹ *f.mg1* (-bmay, -bantay; -bmi) Wax la labanlaabay noqosho. *ld labanlaaban¹*.

laballaaban² *f.mg4* (-bnaa, -bnayd) Wax la labanlaabay ahaansho. *ld labanlaaban²*.

laballaabayn *m.f.dh eeg* laballaabee. *ld laballaabays*.

laballaabays *m.l ld laballaabayn*.

laballaabee *f.g2* (-beeyay, -baysay) Laba arrimood oo wax laga qaban lahaa ku tallamid.

laballaabid *m.f.dh eeg* laballaab². *ld labalaab¹, labanlaabid*.

laballaabmid *m.f.dh eeg* laballaaban¹. *ld labanlaabmid*.

laballaabnaan *m.f.dh eeg* laballaaban². *ld laballaabnaansho, labanlaabnaan, labanlaabnaansho*.

laballaabnaansho *m.l/dh ld laballaabnaan*.

laballaaboobid *m.f.dh eeg* laballaabow². *ld laballaabow¹*.

laballaabooti *f.mg2* (-iyay, -isay) 1. Laballaabee. 2. Qof jirro, caro iwm la cagajiidid.

laballaabootin *m.f.dh eeg* laballaabooti. *ld laballaabootis*.

laballaabootis *m.l ld laballaabootin*.

laballaabow¹ *m.l* Kala doorashawaayidda qof laba arrimood oo gudboon kala dooran waayo. *ld laballaaboobid*.

laballaabow² *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Qof laba arrimood oo gudboon kala dooran waayid.

laballabee *f.mg2* (-beeyay, -beysay) Laba arrin oo gudboon kala dooran waayid

laballabeyn *m.f.dh eeg* laballabee.

laballabo¹ *m.dh,fk* 1. Wax laballabo isugu lammaan. 2. Laba arrimood oo gudboon oo la kala dooran waayo.

laballabo² *m.dh,u* Tiyooyin badan oo middiiba labo ka koobantahay.

laballafood *m.l.kh* L. ah: qof dheer oo laf weyn.

laballeexad *m.l* Socod dan la'aan ah oo uu qofku iska wareego. *ld labaleexad*.

balallegdee *f.mg2* (-leeyay, -leysay) Gogol korkeed ama meel kala isku rogrogid.

balallegdeyn *m.f.dh eeg* laballegdee.

laballis¹ *m.l* 1. *ld laballisid*. Lisidda neef irmaan laba qof mar wada lisaan. 2. L. ah: caano laba caanamaal oo laysku daray ah.

laballis² *f.g1* (-say, -stay) Laba qof si xoog iyo dhaqso leh neef irmaan u lisid.

laballisid *m.f.dh eeg* laballis². *ld laballis¹* (1).

laballixaadsad *m.l ld laballixaadsasho*.

laballixaadsasho *m.f.dh eeg* laballixaadso. *ld laballixaadsad, laballixaadsi*.

laballixaadsi *m.l ld laballixaadsasho*.

laballixaadso *f.mg3* (-saday, -satay) Xoog u socosho.

laballugood *m.l.kh* 1. L. ah: qof socoto ah oo aan gaadiid fuushanayn ee lug ku socda xoolana wadan. 2. Xarig labadhudoon isugu soohan.

laba-madaxle *m.l* (-layaal, *m.l/dh*) (*c.naf.*) Muruq laba madax leh. Laba madaxlaha cududda wuxuu ku yaal inta u dhhexeya isgoyska garabka ila isgoyska xusulka wuxuu laabaa cududda iyo dhudhunka wuxuuna xagga calaacasha u rogaan dhudhunka iyo gacanta laba madaxlaha shanshada wuxuu ku yaal xagga dambe ee bawdada wuxuuna qabtaa laabidda jilibka, fidinta bowdada iyo rogidda lugta xagga dibadda.

labammidigle *m.l* (-layaal, *m.l/dh*) Qof labada gacmod isku si wax ugu qabta.

laban¹ *f.mg1* (-bmay, -bantay; -bmi) Wax isku qasmay noqosho.

laban² *f.mg4* (-bnaa, -bnayd) Wax isku qasmay ahaansho.

laba-naflle *m.l ld* Go'adag; naf-adag.

labanlaab¹ *m.l ld laballaab¹*.

labanlaab² *f.g1* (-bay, -btay) *ld laballaab²*.

labanlaaban¹ *f.g1* (-bmay, -bantay) *ld laballaaban¹*.

labanlaaban² *f.mg4* (-bnaa, -bnayd) *ld laballaaban²*.

labanlaabid *m.dh ld laballaabid*.

labanlaabmid *m.dh ld laballaabmid*.

labanlaabnaan *m.dh ld laballaabnaan*.

labanlaabnaansho *m.l/dh ld laballaabnaan*.

labaqlbacle *m.l.kh* (-layaal, *m.l/dh*) (*c.naf.*) Miro laba beer leh.

labaqayd *m.l* Maro laba qayd ka kooban.

laba-qotinle *m.l* (-layaal, *m.l/dh*) Qalab danab oo leh laba qotin, loona isticmaalo badanaaba qumiye danab.

labaraafle *m.l* Xoolaha intooda cagta ay dhulkha dhigayaan ay tahay laba raaf sida biciidka, lo'da, ariga, deerada iwm.

labasaab *m.l* (-byo, *m.dh*) (*fis.*) Nooc toobineed oo leh xoodbeeg ka weyn hal, ama

waa xood furan oo leh laba laamood iyo laba dhibcood ee wanqareed. Habdhiska kullannada kaartis, isle'egla beegaalka ah ee labasaab waa: x2 - y2 = 1. ld labosaab.	labee <i>f.g2 (-beeyay, -baysay)</i> Wax mid ahaa wax kale ku darid.
laba-sakaraydh <i>m.db (-dhyo, m.db) (kiim.)</i> Sonkor molikuyuuladeedu ka kooban yihiin laba xubnood oo hal sakaraydh ah. Sukrows iyo maaltows aayaatusaale u ah. Kuwan waxa isku xiriiriya seeto -O- ah (seeto galaykoosydhheed). <i>eeg</i> sonkor.	labeeb¹ <i>m.l (-byo, m.db)</i> 1. Nafley astaamihii dheddiga iyo labkaba leh. 2. Xayawaan ama geed ubaxley ah oo xubnaha taranka ee dheddiga iyo labkaba leh. <i>ld labeebshe, labeebyo.</i>
labasho <i>m.f.db eeg labo², ld labad.</i>	labeeb² <i>f.g1 (-bay, -btay)</i> Nafley labeeb ka yeelid.
labashub¹ <i>m.l 1. ld labashubid.</i> Ka soo saaridda laba qof ay si darandoori ah ceel biyo uga soo saaraan. 2. L. ah: ceel biyo badan, gaaban oo laba qof ay shubi karaan.	labeebnimo <i>m.db</i> Labeeb ahaansho.
labashub² <i>f.g1 (-bay, -btay)</i> Laba qof ceel biyo kaga soo saarid.	labeebshe <i>m.l 1. ld labeeb¹.</i> 2. (<i>bot.</i>) Geedgaab leh caleemo yaryar, qodxo yaryar oo toostoosan, laamo toostoosan oo cadcad iyo miro macaan oo la cuno; garoorshe.
labashubid <i>m.f.db eeg labashub², ld labashub¹ (1).</i>	labeebyo <i>m.db ld labeeb¹.</i>
labatarre <i>m.l (-rayaal, m.l/dh) ld labafarrle.</i>	labeen <i>m.db</i> Lakab xallefsan oo dufan ah oo badanaa caanaha dhayda ah dusha ka fuula.
labaxiddigle <i>m.l (-layaal, m.l/dh)</i> Sargaal ciidan oo darajadiisu tahay laba xiddig.	labeenaysad <i>m.l ld labeenaysasho.</i>
labayn <i>m.f.db eeg labee.</i> <i>ld labays.</i>	labeenaysasho <i>m.f.db eeg</i> labeenayso. <i>ld labeenaysad, labeenaysi.</i>
labays <i>m.l ld labayn.</i>	labeenaysi <i>m.l ld labeenaysasho.</i>
labaysad <i>m.l ld labaysasho.</i>	labeenayso <i>f.mg3 (-stay, -satay)</i> Labeen yeelasho.
labaysasho <i>m.f.db eeg labayso.</i> <i>ld labaysad, labysi.</i>	labeensad <i>m.l ld labeensasho.</i>
labaysi <i>m.l ld labaysasho.</i>	labeensasho <i>m.f.db eeg</i> labenso. <i>ld labeensad, labeensi.</i>
labayo <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> Wax la haystay, wax labaad ku darsasho.	labeensi <i>m.l ld labeensasho.</i>
labbalabbo <i>m.db ld lallabo.</i>	labeeno <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> 1. Wax labeen ka qaadasho. 2. Labeen marsasho.
labbalabboo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> <i>ld lallaboo.</i>	laben <i>m.l 1. Shay dhoobo ka samaysan oo la dubo qaabab badanna loo yeelo oo wax lagu dhiso. 2. Caano.</i>
labbalabood <i>m.l ld lallabood.</i>	labil¹ <i>m.db ld isdhexgal.</i>
labbalabbo <i>m.db ld lallabo.</i>	labil² <i>m.f.db eeg lab².</i>
labbax <i>f.mg1</i> 1. Dad badan ama waxyaalo badan, qof ama wax ka doorasho. 2. Qof la soo bixid. 3. Gabar guursasho.	labbalaboo <i>m.f.db eeg</i> lababoo.
labbis¹ <i>m.l (-syo, m.db)</i> 1. Dhar lagu xarragoodo. 2. Dhar gaar ah oo lagu yaqaano ciidamada, ardada iwm. <i>ld lebbis¹.</i>	labbabood <i>m.l ld lallabood.</i>
labbis² <i>f.g1 (-say, -stay)</i> Qof dhar xirasho. <i>ld lebbis².</i>	labmid <i>m.f.db eeg laban¹.</i>
labbisad <i>m.l ld labbisasho.</i>	labnaan <i>m.f.db eeg laban², ld labnaansho.</i>
labbisan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Qof dhar qurxoon xirtay ahaansho. <i>ld lebbisan.</i>	labnaansho <i>m.l/dh ld labnaan.</i>
labbisasho <i>m.f.db eeg labbiso.</i> <i>ld labbisad, lebbisad, lebbisasho.</i>	labo¹ <i>m.db.t 1. Tirada kowda iyo saddexda u dhexeya; "2"</i> 2. Labadaba. Tus. "Labadaba way fiicanyihiin".
labbisid <i>m.f.db eeg labbis².</i> <i>ld lebbisid.</i>	labo² <i>f.g3 (-btay, -batay)</i> Wax qasasho.
labbisnaan <i>m.f.db eeg labbisan.</i> <i>ld labbisnaansho, lebbisnaan, lebbisnaansho.</i>	labood <i>m.l</i> Nafley inta labka ah ee aan dheddig ahayn.
labbisnaansho <i>m.l/dh ld labbisnaan.</i>	labosaab <i>m.l (-byo, m.db) ld labasaab.</i>
labbiso <i>f.g/mg3 (-stay, -satay)</i> Labbis qaadasho.	labxo <i>m.db ld laabtaxaw.</i>
labbixid <i>m.f.db eeg labbax.</i>	lacaaf <i>m.db (-fyo, m.l)</i> 1. Hilib yar oo la suro jilibka oo kalluunku soo raaco. 2. Wax kasta oo lagu soo jiito wax la ugaarsanayo; callaal. <i>ld callaaf.</i>

lihi sameeyo si badeecooinka loogu bedesho. 2. Bati.	lacnadeysan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) <i>ld</i> nacaladeysan.
lacagaaile <i>m.l</i> (<i>bot.</i>) Geedgaab qodax leh oo miro la cuno, mayrax iyo xabag macaanba leh, oo ka baxa dhadhaabaha, jeerinkana la bah ah.	lacnadeysnaan <i>m.dh ld</i> nacaladeysnaan.
lacagee <i>f.g2</i> (-geeyay, -geysay) Badeeco lacag ku beddelid.	lacnadeysnaansho <i>m.ll/dh ld</i> nacaladeysnaan.
lacageyn <i>m.f.dh eeg</i> lacagee.	lacnadin <i>m.dh ld</i> nacaladid.
lacageysad <i>m.l ld</i> lacageysasho.	lad <i>f.mg1</i> (-day, -dday) 1. Isku l.: wax xil iska saari waayid. 2. Ku l.: wax ku raaxaysasho. <i>ld</i> led.
lacageysasho <i>m.f.dh eeg</i> lacageyso. <i>ld</i> lacageysad, lacageysi.	ladaab ¹ <i>m.l (-byo, m.dh)</i> Legga xoolaha.
lacageysi <i>m.l ld</i> lacageysasho.	ladaab ² <i>m.dh</i> 1. Waraabinta xoolaha maalin walba la waraabijo. 2. L. ah: xoolo maalin walba biyo cabba.
lacageyso <i>f.mg3</i> (-stay, -satay) 1. Badeeco lacag ku beddelasho. 2. Lacag yeelasho.	ladaabad <i>m.l ld</i> ladaabasho.
lacanad ¹ <i>m.dh</i> (-do, <i>m.l</i>) <i>ld</i> nacalad ¹ .	ladaabasho <i>m.f.dh eeg</i> ladaabo. <i>ld</i> ladaabad.
lacanad ² <i>f.g1</i> (-day, -dday) <i>ld</i> nacalad ² .	ladaabi <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Xoolo maalin walba waraabin.
lacanadayn <i>m.dh ld</i> nacaladeyn.	ladaabin <i>m.f.dh eeg</i> ladaabi. <i>ld</i> ladaabis.
lacanaddee <i>f.g2</i> (-deeyay, -deysay) <i>ld</i> nacaladdee.	ladaabis <i>m.l ld</i> ladaabin.
lacanadeyn <i>m.dh ld</i> nacaladeyn.	ladaabo <i>f.mg3</i> (-btay, -batay) Xoolo maalin walba biyo cabbid.
lacanadeysan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) <i>ld</i> nacaladeysan.	ladaadyo <i>m.dh</i> Laqanyo.
lacanadeysnaan <i>m.dh ld</i> nacaladeysnaan.	ladaadyoo <i>f.mg3</i> (-ooday, -ootay) Laqanyo dareemid.
lacanadeysnaansho <i>m.ll/dh ld</i> nacaladeysnaan.	ladaadyood <i>m.f.dh eeg</i> ladaadyoo.
lacanadid <i>m.dh ld</i> nacaladid.	ladan <i>f.mg4</i> (-dnaa, -dnayd) 1. Wax caafimaad qaba ahaansho. 2. Wax barwaqaqysan ahaansho.
lacanadoobid <i>m.dh ld</i> nacaladoobid.	ladhac <i>f.mg1</i> (-cay, -cday) Ka helid.
lacanadow <i>f.mg1</i> (-oobay, -owday; -obi) <i>ld</i> nacaladow.	ladhid <i>m.f.dh eeg</i> lad.
laciif ¹ <i>m.l.kh</i> (-fyo/-fiin, <i>m.dh</i>) l. ah: qof aad u tabar daran. <i>ld</i> daciif ¹ , liciif ¹ .	ladnaan <i>m.f.dh eeg</i> ladan. <i>ld</i> ladnaansho.
laciif ² <i>f.mg1</i> (-fay, -ftay) Nafley tabaryarayn. <i>ld</i> daciif ² , liciif ² .	ladnaansho <i>m.ll/dh ld</i> ladnaan.
laciifad <i>m.dh</i> (-do, <i>m.l</i>) Qof dumar ah oo aad u tabar yar. <i>ld</i> daciifad.	ladnayn <i>m.f.dh eeg</i> ladnee.
laciifi <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Wax laciif ka dhigid (nafley, feynuuus iwm). <i>ld</i> daciifi, liciifi.	ladnaysii <i>f.g2</i> (-iiyay, -iisay) 1. Wax fayow ka dhigid. 2. Wax barwaqaqysan ka dhigid.
laciifid <i>m.f.dh eeg</i> laciif ² . <i>ld</i> daciifid, liciifid.	ladnaysiin <i>m.f.dh eeg</i> ladnaysii.
laciifin <i>m.f.dh eeg</i> laciifi. <i>ld</i> daciifin, daciifis, laciifis, liciifin, liciifis.	ladnee <i>f.g2</i> (-neeyay, -naysay) 1. Eebbe, cid wax ladan ka dhigid. 2. Eebbe, cid maal badan siin.
laciifis <i>m.l ld</i> laciifin.	ladqabayn <i>m.f.dh eeg</i> ladqabee. <i>ld</i> ladabays.
laciifsan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) Wax tabar yar ahaansho. <i>ld</i> daciifsan.	ladqabays <i>m.l ld</i> ladqabayn.
laciifsanaan <i>m.f.dh ld</i> daciifsanaan, daciifsanaansho, laciifsanaansho.	ladqabee <i>f/g/mg2</i> (-beeyay, -baysay) 1. (<i>f.g</i>) Qof caraysan maslixid. 2. (<i>f.mg</i>) Kala l.: laba qof ama ka badan oo dagaashan maslaxo dhex dhigid.
laciifsanaansho <i>m.ll/dh ld</i> laciifsanaan.	ladqabo <i>m.dh</i> 1. Dhexdhexaadin iyo maslaxo laga dhex dhaliyo dad dagaashan. 2. <i>ld</i> laqdabo.
laciin <i>m.l.kh</i> (-nno, <i>m.dh</i>) Qof dagaal, khayaano iyo diradiro badan.	laf <i>m.dh</i> (-fo, <i>m.l</i>) 1. Mid ka mid ah qalfoofta nafleyda. 2. Bur yar. 3. Qolo; jilib. 4. Qaybta adag ee ku dhex jirta miraha. 5. L.tayda (-taada, -tiisa iwm): eray sii adkaynaya qofka laga hadlay oo sheegaya in qofku qofkaas yahay ee aan cid kale la sheegayn; qofka naftiisa.
laclac ¹ <i>m.l ld</i> dakhaakhul ¹ .	
laclac ² <i>f.mg1</i> (-cay, -cday) <i>ld</i> dakhaakhul ² .	
laclacid <i>m.dh eeg</i> laclac ² .	
lacnadi ¹ <i>m.dh ld</i> nacalad ¹ .	
lacnadi ² <i>f.g1</i> (-day, -dday) <i>ld</i> nacalad ² .	
lacnadee <i>f.g2</i> (-deeyay, -deysay) <i>ld</i> nacaladdee.	
lacnadeyn <i>m.dh ld</i> nacaladeyn.	

lafaggur¹ *m.l* 1. Bixinta meel jabtay lafaha laga bixyo. 2. Ka baaraandegga arrin iwm lagu sameeyo. *ld lafaggurid.*

lafaggur² *f.g1* (-ray, -rtay) 1. Meel lafi ka jabtay burbur ka bixin. 2. Timir, hilib iwm lafo ka gurid. 3. Arrin ka baaraandeggid.

lafaggurid *m.f.dh eeg* lafaggur². *ld lafaggur¹.*

lafajebin *m.db* Hadal saamayn weyn leh oo sharafta iyo shaqsiyadda qofka dhaawaca.

lafajebis *m.l* 1. Qori ama bir lafaha lagu jejebiyo. 2. L. ah: hadal sharafta iyo shaqsiyadda qofka wax u dhima.

lafallafo *m.l.kh* L. ah: qof caato awgeed lafahiisu muuqdaan.

lafallafoobid *m.f.dh eeg* lafallafow.

lafallaflow *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Qof aad u caatoobid.

laf-arax *m.db* (*c.nafl.*) Qayb godan oo qaab saddex gees leh ee lafdhabarta waxayna ka koobantahay shan (5) lafood oo iskudhafan. Waxay kaga dhaggantahay laf-xariirta ugu hooseysa qaybta moxogga ee lafdhabarta, hoos waxa ka ah lafta dabagibinta dhinacyadana lafaha miskaha ayaa ka xiga.

lafayn *m.f.dh eeg* lafee.

lafaysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Qof lafaha madaxa wax laga yeelay ahaansho.

lafaysnaan *m.f.dh eeg* lafaysan. *ld lafaysnaansho.*

lafaysnaansho *m.l/dh ld lafaysnaan.*

lafbolol *m.l* (-fo ..., *m.l*) (*daaw.*) Baaba'a sooha lafta oo keena in lafuhu khafiif noqdan oo ay jabi ogyihiin.

lafdhabar¹ *m.db* (-rro, *m.db*) (*c.nafl.*) Xiriirkha lafaha dhabarka oo ka bilowda salka lafta madaxa kuna dhammaada dabaggibinta. Waxay ka koobantahay 33 lafood waxaana dhex mara xangullah, waxay isgoys xubneed la wadaagaan lafta madaxa, feeraha iyo miskaha; waxayna u kala baxaan 7 surka, 12 sabalayda, 5 dhabarka hoose, 5 araxda iyo 4 dabaggibinta.

lafdhabarla' *m.db.u* Xayawaan aan lahayn lafdhabar.

lafdhabarley *m.db.u* Nafleyda inta lafdhabarta leh.

lafdheer *m.db.u* Lafaha dhaadheer ee dadka, ugaarta, dugaagga iyo duunyada.

lafdhumuq *m.dh* (*c.nafl.*) Meesha misigta iyo bowdadu iska galaan.

lafdi *m.l* (*nax.*) Qaabka coded ee astaan afeedu ay leedadahay, yacni ereyga qaabkiisa.

lafduud *m.db ld lafdhabar¹.*

lafee *f.g2* (-feeyay, -faysay) Lafta madaxa jebin.

lafeysad *m.l ld lafeysasho.*

lafeysasho *m.f.dh eeg* lafeyso. *ld lafeysad,* *lafeysi.*

lafeysi *m.l ld lafeysasho.*

lafeyso *f.mg3* (-stay, -satay) 1. Lafo ruugid. 2. Nafley wax ay cunto weyday meelo unuuunufid.

lafgarab *m.l* (-byo, *m.db*) Garabka intiisa lafta ah.

lafguri *m.db* 1. Carjaw ku samaysanta xubinta taranka ee haweenka afkeeda sare marka la gudo ka dib. 2. Feex.

lafholac *m.l* (-fo ..., *m.l*) (*daaw.*) Halaamacoodka lafta oo uu keeno caabuq, waxyeelo ama isbeddel meetabooliisiimka.

lafil *m.l* Qof la fil ah qof kale; asaag; eyni.

lafilaan *m.l.kh* L. ah: wax la saadaalin karo.

lafjeego *m.db* (-fo jeegooyin, *m.l*) (*c.nafl.*) Laf qaab weel godan leh ee ka mid ah qaybaha lafta madaxa oo sameysa qaarka dambe ee lafta madaxa iyo qaar ka mid ah salka lafta madaxa.

laflay *m.db* (*bot.*) Midho jiidh leh oo ka yimaada hal ama dhowr kaarbal oo isku dhalaalay oo leh mid ka mid ah iniiyaha badan. Iniiyaha waxa ku daboolan qolof adag oo ah gudo midheedka midhaha. Tus.: qumbe.

lafmadax *m.db* (*c.nafl.*) Lafta madaxa oo gudeeeda maskaxdu ku jirto.

laf *m.l* (*dhaq.*) Lacagta hore ee ganacsiga la geliyo; raasamaal.

lafoobid *m.f.dh eeg* lafow.

lafow *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Qof wax lafaha madaxu jabanyihiin noqsho.

lafsaakaar *m.db* (*c.nafl.*) Laf fidsan oo laabta bartankeeda ku taal oo karreesaha iyo feeraha kore isugu hayasa.

lafti *m.dh.u* Dad nasab ah.

lag *m.l* 1. Tiro aan cayinnayn oo ka badan kun. 2. Tiro dhan boqol kun. 3. Kun malyuun; bilyan. 4. *ld laag².*

lagamamaarmaan *m.l.kh* L. ah: wax aan la huri karin.

lagamamaarmaannimo *m.db* Wax aan laga maarmin ahaansho.

lagarroone *m.l* (-nayaal, *m.l/dh*) 1. Qof wax matare ah; nacas. 2. Ciniin.

lagas (halbeeg) *m.l* (-gyo, *m.db*) (*fis.*) Summad: Lx. halbeegga caalamiga (H.C.) ee

iftiimida, le'egna iftiinka uu soo kaahiyoo burqad iftiimeedka 1 luuman ah, kuna fidsan bed hal mitir labajibbaaran.	lallabayso <i>f.mg3 (-stay, -satay)</i> Ka l.: wax meel yaal wada xaraasho.
lagijji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax xarig ku dhuujin. lagijjin <i>m.f.dh eeg</i> lagijji. <i>ld lagijjis.</i>	lallaboo <i>m.dh ld lallaboo.</i>
lagijjis <i>m.l ld lagijjin.</i>	lallabee <i>f.mg2 (-beeyay, -baysay)</i> Wax dhacay dad uga digid.
lagu-dhasho <i>m.l (daaw.)</i> Xaalad qaabdarro ama cudur oo qofka ku dhasho qaabdarrada lagu dhasho waxay isugu jiraan cudurrada la dhaxlo iyo kuwa bey'addu keento.	lallabo¹ <i>m.dh</i> 1. Laqanyo; yaqyaqsi. 2. Qayladhaan gurmadi degdeg ah. 3. Dareenka in qofka mataggu hayo oo kale, sida dadka safarka badda ama wallaca. <i>ld labbalabbo, labballabbo, lablabbo, lallabbo.</i>
lagudhufte <i>m.l (-tayaal, m.ll/dh)</i> (<i>xis.</i>) Tirada ama tibixda lagu dhufto tiro ama tibix kale (dhufte) marka la sammeynayo iskudhufasho.	lallabo² <i>m.dh (daaw.)</i> Dareenka in qofka mataggu hayo oo kale, sida dadka safarka badda ama wallaca.
lahaan <i>m.f.dh eeg</i> leh. <i>ld lahaansho.</i>	lallaboo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Yaqyaqsi dareemid.
lahaansho <i>m.l/dh ld lahaan.</i>	lallabood <i>m.f.l eeg</i> lallaboo.
lahad <i>m.l ld lahasho.</i>	lalleemo <i>m.dh (daaw.)</i> Gariir gacmaha dadku yeeshaan gabow ama jirro awgeed.
lahan <i>m.l</i> 1. Raad waxyeello leh, qarsoon oo uu reebo cudur iwm. 2. Ciil caro badan leh.	lalmad <i>m.l ld lalmasho.</i>
lahasho <i>m.f.dh eeg</i> laho. <i>ld lahad.</i>	lalmasho <i>m.f.dh eeg</i> lalmo. <i>ld lalmad.</i>
lahaye <i>m.l (-yayaal, m.ll/dh)</i> Qof xabsi ku jiro oo aan maxkamadi xukumin.	lalmi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax laallaadin.
lahjad <i>m.dh (-do, m.l)</i> Af guri.	lalmin <i>m.f.dh eeg</i> lalmi. <i>ld lalmis.</i>
laho <i>f.mg3 (-haday, -hatay)</i> 1. Laabta wax ka jecleysasho. 2. U 1: wax si aad ah u filasho.	lalmis <i>m.l ld lalmin.</i>
la'i <i>m.dh ld la'aan.</i>	lamo <i>f.mg3 (-maday, -matay)</i> Wax laallaada noqosho.
lajo <i>m.dh (-ooyin, m.l)</i> Aleel yaryar.	lamaddeegan¹ <i>m.l (-nno, m.dh)</i> Dhul ballaaran oo aan dhir iyo biyo midna lahayn, dad iyo duunyana ku dhaqmi karin.
lakab¹ <i>m.l (-byo, m.dh)</i> 1. In is-haysato oo fidsan oo isku qira ah; baal; dabool. 2. Ilig agtiisa ilig kale ka soo baxo.	lamaddeegan² <i>m.l (-nno, m.dh) (jugr.)</i> Dhul aan deegaani ka bixin oo roobka iyo qoyaanka kaleba ku yaryhiin oo aan qoyaanku si fiican u kaalmayn deegaanta lamaddeegaan aan haba yaraatee deegaani ka bixin, ma aha caadi. Waxaa laga yaabaa in lamaddegaanku yahay mid uu caws aad u liitaa ka baxo ama dhir aad u liidataa. Waxaa jira lamaddegaanno dhawr nooc ah sida: lamaddeegan dhadhaabeed, lamaddeegan dhagaxeed, iyo lamaddegaan bacaadeed. Lamaddegaannada waxaa loo qaybiya labo nooc: lamaddegaannada kulaalayda iyo kuwa loolalka dhexe. Kawa kulaaleyda waxaa ugu caacsan tan Sahaara iyo tan Areebiya. Kuwe loolka dhexena waxaa ugu caansan midda Goobi iyo midda Turkistan.
lakab² <i>m.l (-byo, m.dh) (jool.)</i> Ha badnaado hase yaraadee waa lakab gooni ah oo dhadhaabeed, oo ka mid ah rasooynka dhulka oogadiisa.	lamafilaan <i>m.l</i> L. ah: wax si kedis ah ku dhaca ama ku yimaad.
lakab-bayga maskax-horaad <i>m.l (-dyo, m.dh) (c.naf.)</i> Lakab ka kooban walax ramaadi ah kaas oo sameeya lakabka sare ee siribaramka lafdhabarley badan. Waxay aad ugu horumarsan tahay naasleyda. Waxay masu'uul ka tahay xukunka iyo isugeynta dhaqdaqaqa iraadiga ah iyo dareennada araggaa, maqalka, taabashada iwm. Wuxa kale oo ay ka kooban tahay xarumo ku shuqul leh xusuusta, luqadda, fekerka iyo garaadka.	lamagayaan <i>m.l</i> Rag iyo dumar inta aan meher isu qaban.
lal <i>f.mg1 (-alay, -ashay)</i> Wax duulid.	lamahuraan <i>m.l.kh</i> Wax aan la'aantoodu la ahaan karin, aan la huri karin.
lali¹ <i>m.dh (-iyo, m.dh)</i> Fiidmeer.	lamahuraannimo <i>m.dh</i> Lamahuraan ahaansho.
lali² <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax duulin.	
lalid <i>m.f.dh eeg</i> lal.	
lalin <i>m.f.dh eeg</i> lali ² . <i>ld lalis.</i>	
lalis <i>m.l ld lalin.</i>	
lallabayn <i>m.f.dh eeg</i> lallabee.	
lallabaysad <i>m.l ld lallabaysasho.</i>	
lallabaysasho <i>m.f.dh eeg</i> lallabayso. <i>ld lallabaysad, lallabaysi.</i>	
lallabaysi <i>m.l ld lallabaysasho.</i>	

lamakaraan *m.l.kh* L. ah: qof garmaqaate ah; macangag.

lambar *m.l (-rro, m.db)* Mid ka mid ah ah tiro taxane ah oo wax leeyihii. *ld nambar*.

lambarayn *m.db ld lambarin*.

lambaree *f.g2 (-reeyay, -reysay)* *ld lambari*.

lambari *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax lambar u yeelid. *ld lambaree, nambaree, nambari*.

lambarin *m.fdb eeg lambari.* *ld lambarayn, lambaris, nambarayn, nambarin, nambaris*

lambaris *m.l ld lambarin*.

lambarsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax lambar loo yeelay ahaansho. *ld nambarsan*.

lambarsanaan *m.fdb eeg lambarsan.* *ld lambarsanaansho, nambarsanaan, nambarsanaansho*.

lambarsanaansho *m.lldh ld lambarsanaan*.

lammaan¹ *m.l* 1. Nafley laba isdhashay ah oo meel ku wada sugar. 2. Labo weligood wada socda. 3. *ld dammaan*.

lammaan² *m.l (baay.)* Marka la sharraxayo bu'da, unug ama noole leh labanlaabka tiro dhiman oo koromosooma ah ee astaanta sinjiyada.

lammaan³ *f.mg4 (-naa, -nayd)* Nafley laba isdhashay wax meel ku wada sugar ahaansho.

lammaanaan *m.fdb eeg lammaan³.* *ld lammaanaansho*.

lammaanaansho *m.lldh ld lammaanaan*.

lammaanad¹ *m.l ld dammiinasho*.

lammaanad² *m.db ld dammiinad*.

lammaanasho *m.db ld dammiinasho*.

lammaane *m.l (nax.)* Erey ka kooban labo erey ama in ka badan oo kala duwan, yeeshana micno cusub. Tus. "dhul + bare -> dhulbare".

lammaane-horsan *m.l (-nayaal ..., m.lldh)* (*xis.*) Lammaane kutirsaneyaa ah sida (x,y) oo kala horreysintoodu ay micne weyn ku fadhidoo. Tusaale ahaan, lammaanaha horsan (2,3) lama mid aha lammaanaha horsan (3,2), marka lagu muuijiyo dhidabbada kaartis.

lammaani *f.mg2 (-iyay, -isay)* Ku l.: wax, wax kale ku xoojin, ku labayn, raacsiiin.

lammaanid *m.dh ld dammiinid*.

lammaanin *m.fdb eeg lammaani*.

lammaano *f.g3 (-ntay, -natay)* *ld dammiino*.

lammo *m.db (-ooyin, m.l)* 1. Laba maqaar lo'aad oo isku midab ah iyo maqaar saddexaad oo ka midab duwan oo inta si farsamaysan laysugu dhafo, laysku tolo oo mid laga dhigo. 2. *ld labo*.

laq.f.g1 (-qay, -qday) *ld liq*.

laqan¹ *m.l* 1. Nin dhalinyaro ah oo qas badan. 2. Geerida ku timaad qof dhalinyaro ah. 3. Shaah ama kafee lagu daray cabbitaan kale oo adag.

laqan² *f.mg1 (-qmay, -qantay; -qmi)* 1. Nin dhalinyaro ah oo qas badan noqosho. 2. Da' yaraan ku dhimasho.

laqannimo *m.db* Laqan ahaansho.

laqanyayn *m.f.db eeg laqanyee*.

laqanyee *f.g2 (-yeeyay, -yaysay)* Cid laqanyo dareensiin.

laqanyo *m.db (daaw)* Liidaanyo ay keenaan baruur iyo subag badan oo la cunay; ladaadyo; lallabbo.

laqanyoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Laqanyo dareemid.

laqanyood *m.fl eeg laqanyoo*.

laqaybshe *m.l* Wax ama tiro la qaybinayo.

laqbayn *m.fdb eeg laqbee*. *ld laqbays*.

laqbays *m.l ld laqbayn*.

laqbree *f.g2 (-beeyay, -baysay)* Kutub wax ku qoran fasirid.

laqbo *m.lldh* Fasiridda wax kutub ku qoran la fasiro.

laqdabo *m.db* 1. Qiyaano; dhagar. 2. *ld ladqabo* (2).

laqid *m.db ld liqid*.

laqimaad *m.db (dii.)* Marka qof la kirishtaminaayo, waxaa biyo ku shuba madaxa kirishtaanka taasoo ay calaamad u tahay in uu ka mid noqday kaniisada kiristaanka, dambigiisna uu dhaqmay.

laqin *f.mg1 (-nay, -ntay)* 1. U l.: qof wax la barayo u meerin. 2. U l.:qof sakaraad ah oo in uu dhimanayo la moodo ashahaado u marin.

laqinid *m.f.db eeg laqin*.

laqlajis *m.db (bot.)* Geed faalala oo leh laamo iyo caleemo jilicsan oo xooluhu daaqaan.

laqmad *m.l ld laqmasho*.

laqmasho *m.f.db eeg laqmo*. *ld laqmad*.

laqmid *m.f.db eeg laqan²*.

laqmo¹ *m.l* 1. Rabsho badan (qof dhallinyar). 2. Dhallinyaro ahaan ku dhimasho.

laqmo² *f.mg3 (-maday, -matay)* Qof da' yaraan ku dhimasho.

laqsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* *ld liqsan*.

laqsanaan *m.db ld liqsanaan*.

laqsanaansho *m.lldh ld liqsanaan*.

laqsii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* *ld liqsii*.

laqsiiin *m.db ld liqsiiin*.

laqwii¹ *m.l* Oraah diinta gef ku ah oo bareer loo yiraahdo.

laqwi² f.mg1/2 (-iyay, -iday/isay; -iyi) Hadal diinta gef ku ah ku hadlid.

laqwin m.dh ld **laqwyid**.

laqwyid m.f.dh eeg laqwi². ld **laqwin**.

lar¹ m.l 1. Xusuus xun. 2. Laqanyo.

lar² f.g1 (-ray, -rtay) 1. Wax, wax kale ku kordhin. 2. Wax, wax kale ku qurxin.

laran f.mg4 (-rnaa, -rnayd) Wax, wax kale lagu laray ahaansho.

larid m.f.dh eeg lar².

larnaan m.f.dh eeg laran. ld **larnaansho**.

larnaansho m.lldh ld **larnaan**.

lasiman f.mg4 (-mnaa, -mnayd) La mid ahaansho; la cabbir ahaansho.

lasimnaan m.f.dh eeg lasiman. ld **lasimnaansho**.

lasimnaansho m.lldh ld **lasimnaan**.

lasow m.l Dhadhanka wax faaday.

lataliye m.l (-yayaal, m.lldh) Qof aqoon gaar ah ku taqasusay oo arrimaha la xiriira kala taliya madax dawladdeed ama hay'adeed iwm.

lawlaw¹ m.l 1. Gariir naflaydu dareento oo qabow badani sababo. 2. L. ah: qof aad u gabooaby.

lawlaw² f.mg1 (-way, -wday) 1. Nafley, qabow badan awgiis gariirid. 2. Gabow awgiis la cantatamid (qof).

lawlawid m.f.dh eeg lawlaw².

lax m.dh (-xo, m.) 1. Neef ido ah oo curtay. 2. Meesha xoonku ku hoydo oo ilmaha gashado.

laxaad m.l ld **lixaad**.

laxaadsad m.l ld **lixaadsasho**.

laxaadsasho m.dh ld **lixaadsasho**.

laxaadsi m.l ld **lixaadsasho**.

laxaado f.mg3 (-saday, -satay) ld **lixaadso**.

laxaamad¹ m.dh Macdan dhulka laga qodo, jaadad badan, jilicsan, oo marka la dhalaaliyo wax lagu alxamo.

laxaamad² f.g1 (-day, -dday) Bir iwm alxamid.

laxaamadan f.mg4 (-dnaa, -dnayd) Wax la alxamay ahaansho (bir iwm).

laxaamadid m.f.dh eeg laxaamad².

laxaamadnaan m.f.dh eeg laxaamadan. ld **laxaamadnaansho**.

laxaamadnaansho m.lldh ld **laxaamadnaan**.

laxamee f.g2 (-meeyay, -meysay) (muus.) Laxan u yeelid.

laxameyn m.f.dh eeg laxamee.

laxan m.l Iswaafajinta ereyada iyo muusigga (hees).

laxaw m.l Kaar iyo xanuun, meel gaar ah oo jirka naflayda ka mid ah dareemo.

laxle m.l.u (c.nafl.) Xasharaad yaryar oo leh baalal iyo midab madow xigeyn ah, dhexdana u dhuubar oo qaniinyo kulul leh; xoon.

laxmar m.l 1. Galgaal, cadaad (xiddigo). 2. Dheddig (xayawaan ama dad) oo dhalmo darro darteed la cayilay.

laxni m.l Wax si qalad ah loo qoro ama loogu dhawaqaqo.

laxo m.l Urur xiddigo ah oo tiradoodu lix ka kooban tahay. ld **lixo**.

laxoox m.dh.u Kimis ballaaran, xalleefsan oo bur ama budo la dubay ka samaysan; canjeero.

lay f.g2 (-aayay, -aysay) 1. Wax baabi'in. 2. Wax dhammayn. ld **laa**.

layaab m.l Dareen aan caadi ahayn oo ka dhasha dhacdo lamafilaan ah. ld **yaab**.

layac¹ m.l ld **laayac¹**.

layac² f.g1 (-cay, -cday) ld **laayac²**.

layacan¹ f.mg1 (-cmay, -cantay) ld **laayacan¹**.

layacan² f.mg4 (-cnaa, -cnayd) ld **laayacan²**.

layacmid m.dh eeg layacan¹. ld **laayacmid**.

layacnaan m.dh ld **laayacnaan**.

layacnaansho m.lldh ld **laayacnaan**.

laydi m.l (-iyo, m.dh) 1. Afargees xaglo quman oo labada dhinac ee iska soo horjeeda ay isla egyptiin. 2. Nooc gogosha ka mid ah.

layelee m.l (nax.) Magaca tilmaama qofka ama shayga uu ku dhaco falka yeeluhu sameeyo. Tus. "Saynab waraaq ayay qortay".

layicid m.dh ld **laayicid**.

layiig m.l Hoore markuu shubmaya jiidma ee aan googo'in.

layiignimo m.dh Layiig ahaansho.

layli¹ m.l 1. Rati aan weli rar baran. 2. Tababbaridda qof loo tababbaro hawl gaar ah.

layli² f.g1 (-iyay, -iday; -iyi) 1. Awr rar barid. 2. Cid tababbar siin.

laylin m.dh ld **layliyid**.

laylis m.l ld **laylyid**.

laylisan f.mg4 (-snaa, -snayd) ld **laylyan**.

laylisanaan m.dh ld **laylyanaan**.

laylisanaansho m.lldh ld **laylyanaan**.

laylyid m.dh eeg layli. ld **laylin**, **laylis**, **laylyid**.

laylo m.dh Ciyaar carruurtu ku dheesha dhagxaan quruurux ah, saalo geel iwm oo ku jirta laba iyo tobant god oo laba labo isaga soo horjeeda; godadow.

layloon m.l Dhar jilicsan, qafif ah, jirku ka muuqdo oo aan ka samaysnayn cudbi, iyo xariir midna. ld **nayloon**.

laylyan f.mg4 (-naa, -nayd) Wax la tababbaray ahaansho. ld **laylisan**.

laylyanaan *m.f.dh eeg* laylyan. *ld laylisanaan, laylisanaansho, laylyanaansho.*
laylyanaansho *m.l/dh ld* laylyanaan.
laylyid *m.f.dh eeg* layli². *ld laylis, layliyid.*
layn¹ *m.l(-nan, m.l)* 1. Xarriiq toosan oo meel
ku calaamadaysan. 2. Saf. 3. Xarig koronto,
taleefan iwm oo isku xira laba meelood ama
in ka badan.
layn² *m.f.dh eeg* lay.
layer *m.dh* Dabayl aan xoogganayn oo qabow;
neecaw.
layrad *m.l ld* layrasho.
layrasho *m.f.dh eeg* layro. *ld layrad.*
layri *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax dabayl u dhigid.
layrin *m.f.dh eeg* layri.
layro *f.mg3 (-rtay, -ratay)* Dhanka dabayshu
ka imaanayso aadid (xoolo iwm).
laysad *m.l ld* laysasho.
laysasho *m.f.dh eeg* layrso. *ld layrsad.*
layso *f.mg3 (-saday, -satay)* Neecaw isu
dhigid.
laysad *m.l ld* laysasho.
laysasho *m.f.dh eeg* layso. *ld laasad, laasasho,*
laysad, lysi.
layso *f.g3 (-stay, -satay)* Wax dhammaysasho.
ld laaso.
laystaan¹ *m.l.kh* L. ah: nin dhibaato iyo
waxyello badan leh.
laystaan² *m.dh* Waxyello badan oo cidi
geysato.
le'ad *m.l ld* le'asho.
le'asho *m.f.dh eeg* le'o. *ld le'ad.*
lebbed *m.dh (-do, m.l)* Nooc siyyaqadda
dumarku isku qurxiyo ka mid ah oo dahab
ka samaysan.
lebbis¹ *m.l ld labbis¹.*
lebbis² *f.mg1 (-say, -stay)* *ld labbis².*
lebbisad *m.l ld labbisasho.*
lebbisan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* *ld labbisan.*
lebbisasho *m.dh ld labbisasho.*
lebbisid *m.dh ld labbisid.*
lebbisnaan *m.dh ld labbisnaan.*
lebbisnaansho *m.l/dh ld labbisnaan.*
lebbiso *f.mg3 (-stay, -satay)* *ld labbiso.*
leben *m.l* 1. Dhoobo si gaar ah loo dubo oo
qaabab badan loo yeelyeelo oo sida dhagaxa
wax lagu dhiso. 2. Caano.
leber¹ *m.l* 1. Waxar markaas habarteed ka
gurtay. 2. Cabbir wax lagu cabbiro oo u
dhigma rubuc jawaan.
leber² *m.dh* 1. Wax lix iyo tobant (16) meelood
loo qaybiyey meeshood. 2. Sinta dadka ee
ilmaha la saaro.
lebernimo *m.dh* Leber ahaansho (waxar).

lebi *m.l (bot.)* Geed dhirta waaweyn ka mid ah
oo aan qodaxlahayn, ubax qurxoon dhala,
oo laga qoro kooraha iyo mooyaha.
led *f.mg1 (-day, -dday)* *ld lad.*
ledid *m.dh ld* ladid.
leeb¹ *m.l (-bab, m.l)* Ul yar oo dhuuban oo
afka bir fiiqani kaga jirto oo qaansada laga
gano; gamuun.
leeb² *m.l (-bab, m.l)* (xis.) Teed kasta oo tiro
ah lehna hal dhinac u tax ama hal joog u tax.
leebraac *f.g1 (-cay, -cday)* Wax niyadda ka
jeclaysasho.
leeddafuul¹ *m.l* Fuulidda la fuulo faras aan
koore lahayn. *ld leeddafuulid.*
leeddafuul² *f.g1 (-uulay, -uushay)* Faras aan
koore saarnayn fuliid.
leeddafuulid *m.f.dh eeg* leeddafuul². *ld*
leeddafuul¹, leeddo (2).
leeddo *m.dh* 1. Faras la fuushanyahay oo aan
koore saarnayn. 2. *ld leeddafuulid.*
leef *f.g1 (-fay, -ftay)* Si tartiib ah carrabka wax
u marin.
leefi *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld leefsii.*
leefid *m.f.dh eeg* leefi.
leefin *m.f.dh eeg* leefi.
leefisii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* Cid in ay carrabka
wax mariso gayeysiin. *ld leefi.*
leefsiin *m.f.dh eeg* leefsiin.
le'eg *f.mg4 (-ekaa, -ekayd)* La siman; la mid
ah; la fil ah; aan ka yarayn kana weyneyn.
leegleegsad *m.l ld* leegleegsasho.
leegleegsasho *m.f.dh eeg* leegleegsasho. *ld*
leegleegsad, leegleegsi.
leegleegsi *m.l ld* leegleegsasho.
leegleegso *f.mg3 (-saday, -satay)* 1. Qof fara
marnaan socosho. 2. Hawl la'aan socosho.
le'ekaan *m.f.dh eeg* le'eg. *ld le'ekaansho.*
le'ekaansho *m.l/dh ld* le'ekaan.
le'ekayn *m.f.dh eeg* le'ekayn.
le'ekaysii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* Ku jaangoyn;
wax le'eg ka dhigid; la simid.
le'ekaysiin *m.f.dh eeg* le'ekaysii.
le'ekee *f.g2 (-keeyay, -kaysay)* La ekayn; la
mid noqosh; la simid; isku in keenid.
leelleel¹ *m.l* Masiibo.
leelleel² *f.mg1 (-eelay, -eeshay)* Qof masiibo la
kulmid.
leelleelid *m.f.dh eeg* leelleel².
leelleelsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax masiibo la
kulmay ahaansho.
leelleelsanaan *m.f.dh eeg* leelleelsan. *ld*
leelleelsanaansho.
leelleelsanaansho *m.l/dh ld* leelleelsanaan.

- leelleeltir¹** *m.l* Xoolo ama wax kale oo qof hawlgab ah ama ciidan waxyeelloobay abaal gud ahaan loo siyo.
- leelleeltir²** *f.g1* (-ray, -rtay) Cid masiibo ku dhacday wax siin.
- leelleeltiran** *f.mg4* (-rnaa, -rnayd) Wax la leelleeltiray ahaansho.
- leelleeltirid** *m.f.db eeg* leelleeltir².
- leelleeltirnaan** *m.f.db eeg* leelleeltiran. *ld* leelleeltirnaansho.
- leelleeltirnaansho** *m.ll/db ld* leelleeltirnaan.
- leelo** *m.dh* 1. Xayaabada dusha ka fuusha cuntada la kariyo. 2. Xaafoodka kor fuula biyo in badan meel ku jirey; saaruq.
- leex** *m.l* Caano is haysta oo la matago.
- leexad** *m.l ld* leexasho.
- leexad birlabeed** *m.l* (-dyo ..., *m.db*)
- leexasho** *m.f.db ld* leexad.
- leexaysad** *m.l ld* leexaysasho.
- leexaysasho** *m.f.db eeg* leexayso. *ld* leexaysad, leexaysi.
- leexaysi** *m.l ld* leexaysasho.
- leexayo** *f.mg3* (-stay, -satay) 1. Leexo samaysasho. 2. Leexo isku ruxid.
- leexi** *f.g2* (-iyay, -isay) Wax jihadii ay u jeedeen ka duwid.
- leexin** *m.f.db eeg* leexi. *ld* leexis.
- leexis** *m.l ld* leexin.
- leexo¹** *m.db* 1. Dabay dhacda oo cirka u kacda. 2. Ciyaar xarig geedo isu dhow labadiisa dacal lagu kala xiro oo caruurto fuusho iskuna ruxaan. 3. Qallooc gala kurus geel.
- leexo²** *f.mg3* (-xday, -xatay) Jid lagu socday ka weecasho.
- leexsan** *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax dhinac u weecsan ahaansho.
- leexsanaan** *m.f.db eeg* leexsan. *ld* leexsanaansho.
- leexsanaansho** *m.ll/db ld* leexsanaan.
- leexsasho** *m.f.db eeg* leexso.
- leexso** *f.g3* (-saday, -satay) Wax dhinac u weecasho. Tus. "Biyaha beerta u leexso".
- leextukaalee** *f.mg2* (-leeyay, -leysay) Arrin laga hadlaayo wax yar ka sheegid.
- leextukaaleyn** *m.f.db eeg* leextukaalee.
- leextukaaleysasho** *m.f.db eeg* leextukaaleyso. *ld* leextukaaleysi.
- leextukaaleysi** *m.l ld* leextukaaleysasho.
- leextukaaleysyo** *f.mg3* (-stay, -satay) Arrin laga hadlayo wax yar ka sheegid. *ld* leextukaalee.
- leg** *m.l* (-gag, *m.l*) Saraarka iyo hilibka saaran.
- legdamid** *m.f.db eeg* legdan².
- legdan¹** *m.l* Ciyaar laba qof isaga horyimaadaan oo ay si gaar ah isu qabsadaan, oo mid walba ku dadaalayo in uu kan kale dhulka dhigo.
- legdan²** *f.g1* (-amay, -antay; -ami) Legdan samayn.
- legdan³** *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax la legdey ahaansho.
- legdاناan** *m.f.db eeg* legdan³. *ld* legdاناansho.
- legdاناansho** *m.ll/db ld* legdاناan.
- legdid** *m.f.db eeg* leged². *ld* leged¹.
- legdin** *m.db* 1. Dhul dhigidda qof legdamaya dhulka la dhigo. 2. *ld* legdan¹.
- leged¹** *m.l ld* legid.
- leged²** *f.g1* (-gday, -gedday; -gdi) Qof legdamaya dhul ku dhufasho.
- legriix** *m.l* Cayil ka bata lo'da oo xubnaha badankood shaqada ciriiri ka geliya.
- leh** *f.g4* (lahaa, lahayd) 1. Wax qabid. 2. Hadal dhiihid. 3. Is l: wax malayn. Tus.: "Waxaan is leeyahay berri halkan imow".
- lehel** *m.l* Bartilmaameed la isla ogayahay.
- leked** *m.l* (-dyo, *m.db*) Qof rabsho badan oo madax adag.
- leleg** *m.db* (-gyo, *m.db*) Timaha ka baxa laabta ragga.
- le'o** *f.mg3* (-'day, -'atay) Dad, xoolo, ugaar iwm aad u dhimasho.
- lexejeclo** *m.db* Kalgacal maal loo qabo.
- lextukaalee** *f.mg2* (-leeyay, -leysay) *ld* leextukaaleyo.
- leyleysad** *m.l ld* leyleysasho.
- leyleysasho** *m.f.db eeg* leyleyso. *ld* leyleysad, leyleysi.
- leyleysi** *m.l ld* leyleysasho.
- leyleyso** *f.mg3* (-stay, -satay) Godadow ciyaarid.
- leylisargaal** *m.l ld* leylisarkaal.
- leylisarkaal** *m.l* (-raakiil, *m.db*) Qof tababar ugu jira in uu noqdo sargaal ciidan.
- leylisarkaalnimo** *m.db* Leylisarkaal ahaansho.
- leysin** *m.l* (-immol-inno, *m.db*) Warqadda oggolaanshaha baabuur wadidda.
- lib** *m.db* 1. Adkaashaha dagaal ama wax kale oo lagu adkaado; guul. 2. Abaal.
- libaadshe** *m.l* (-shayaal, *m.ll/db*) Barkimooyin jilicsan oo kooraha laga hoos mariyo, si uusan kooruhu faraska u qaban.
- libaas¹** *m.l* Celcelinta xoolo iwm lagu celiyo meel.
- libaas²** *f.mg1* (-say, -stay) Xoolo iwm meel ku celcelin.
- libaasid** *m.f.db eeg* libaas².
- libaax** *m.l* (-xyo, *m.db*) (c.nafl.) Bahal hilib ku nool ah, weyn, xoog badan leh, midabkiisuna cawl yahay, oo kiisa lab qaarka

hore ku leeyahay shaash oo dadka iyo xoolahaba cuna, kiisa labina (aarka) qaarka hore ayuu ku yeeshaa dhogor dhaadheer oo farabbadan.	libkeenid <i>m.db ld niibkeenid.</i> libri <i>f.g2 (-iyay, -isay) ld libdhi.</i> librid <i>m.db ld libdhid.</i> librin <i>m.db ld libdhin.</i>
libaaxbadeed <i>m.l.u (c.nafl.)</i> Nafley badda ku nool oo kalluunka qaabkiisa leh aadna uga weyn, oo dadka iyo kalluunka yaryar cunta.	licib <i>m.l</i> Inta jeer oo turub la dheelo oo hal fooro ku dhacdo.
libayn <i>m.f.dh eeg libee.</i>	licig <i>m.db.u</i> 1. Asal biyuhu ku yaryihiin. 2. L. ah: dareera ribban.
libays <i>m.l (-syo, m.dh) (c.nafl.)</i> Insaym ay dhiijiyaan ganaca iyo qanjidhada mindhicirka yar ee lafdharleyda, kaas oo dedejiya burburinta duxda loo beddelayo asiidh duxeed iyo gilisarool.	liciif ¹ <i>m.l kh ld laciif¹.</i>
libaysad <i>m.l ld libaysasho.</i>	liciif ² <i>f.mg1 (-fay, -ftay) ld laciif².</i>
libaysasho <i>m.f.dh eeg libayso. ld libaysad,</i>	liciifi <i>f.g2 (-iyay, -isay) ld laciifi</i>
libaysi <i>m.l ld libaysasho.</i>	liciifin <i>m.db ld laciifin.</i>
libayso <i>f.mg3 (-stay, -satay)</i> Lib helid.	liciifis <i>m.l ld laciifis.</i>
libcas <i>m.db</i> 1. Kiddigga afaraad ee daalallida una dhexeysa gudha iyo mareegadheer. 2. Nooc qodaxda ka mid ah.	liciifis-habdhis-makiineed <i>m.l (-dyo, m.db) (fis.)</i> Yaaranta qotonka gariirka ayna ugu wacantahay tamarta ka lunta qaybaha gariiraya, kuna baxda ka-hortagga xoogagga isliska ama xoogagga caabbiga.
libdhi <i>f.mg2 (-iyay, -isay)</i> Ku l.: wax meel wada gelin. Tus.: “Musbaarka derbiga ku libdhi”. <i>ld libri.</i>	lid <i>gufaaco m.l (-ooyin, m.l) (juqr.)</i> Gobol cadaadiska gibilkisu ka sarreeyo kan gobolka deriska la ah.
libdhid <i>m.f.dh eeg libir. ld librid.</i>	lid ¹ <i>m.l</i> 1. L. ah: wax aan wax kale la mid ahayn oo dabeeccadda kaga duwan. Tus. “Mugdigaa aaya caddada lid ku ah.”
libdhin <i>m.f.dh eeg libdhi. ld librin.</i>	2. Cadaw ku ah. Tus.: “Cali aaya lid ku ah Cabdi” <i>ld liddi.</i>
libdho <i>m.dh Qorrax, cadceed.</i>	lid ² <i>m.l (nax.)</i> Labo erey oo mataana ah oo micnahoodu iska soo horjeedo sida: “dheer/gaab”, “weyn/yar” iwm; cagsi.
libee <i>f.g2 (-beeyay, -baysay)</i> Cid guul siin.	liddi <i>m.l kh ld lid¹.</i>
libgad ¹ <i>m.l</i> 1. L. ah: qof jisaar ah. 2. <i>ld libgadid.</i>	lid-jidh-dhaliye <i>m.l (-yayaal, m.l/dh) (baay.)</i> Walax kasta oo uu jidhku u arko walax qalaad, sidaa darteed uu ka bixiyo jawaab is kabaxeed.
libgad ² <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> Ka l.: qof ku jisaarid.	lid-jidh-gale <i>m.l (-layaal, m.l/dh) (baay.)</i> Borotiin ay soo saaraan qaar ka mid ah unugyada cad cadi (Limfosaytyo), waxaanay ugu jawaabaan soo galitaanka ay jidhka soo gelayaan walxo qalaad (Lid-jidh-dhaliye), si aanay wax dhibaato ah u geysan.
libgadid <i>m.f.dh eeg libgad². ld libgad¹ (2).</i>	lidlogardam <i>m.l (-myo, m.db) (xis.)</i> Fansaarka weydaarka u ah logardamka tiro ama tiro logardamkeedu yahay tiro la isa siiyey.
libin ¹ <i>m.l</i> Nooc ka mid ah mariidka oo laga	Logardamka caadiga ah, lidlogga ee x waa 10x. Logardamkanabiir idlogga ee x waa ex. Lidlogardam waxa loosoo gaabiya “lidlog”.
isticmaalo woqooyiga-bari ee Keenya; qubleey, maanyo, manyiikay, waaray.	lifaaq ¹ <i>m.l (-qyo, m.db) (nax.)</i> Dun yar oo cirbad dulkeed ku jirta. 2. Dokominti la dirayo warqad la raaciyo oo sii kaabaysa dulucda.
libin ² <i>m.db Guul.</i>	lifaaq ² <i>m.l (-qyo, m.db) (nax.)</i> Qurub lagu kaabo erey salkiisa, si uu u beddelo qiiimaha iyo waxqabdarka ereygas; lifaaqyadu waxay u kala baxaan: “horkabe” (ereyga hortiisa ayuu ku lifaaqmaa), “dibkabe” (ereyga
libiq ¹ <i>m.l Dhoobo aad u qoyan.</i>	
libiq ² <i>m.db.sh.r</i> L. ka sii: libiqsasho.	
libiqsasho <i>m.l ld libiqsasho.</i>	
libiqsasho <i>m.f.dh eeg libiqso. ld libiqsasho,</i>	
libiqsasho <i>m.l ld libiqsasho.</i>	
libiqso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Si deg-deg ah il isugu qabasho una kala qaadid.	
libir <i>f.mg1 (-bdhay/-bray, -birtay; -bdhi)</i>	
1. Indho ka qarsoomid. 2. Ku l.: bidhaan hawd, jeex iwm ku qarsoomid.	
libirsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax qarsoon ahaansho.	
libirsanaan <i>m.f.dh eeg libirsan. ld libirsanaansho.</i>	
libirsanaansho <i>m.l/dh ld libirsanaan.</i>	
libkeen ¹ <i>m.l ld niibkeen¹.</i>	
libkeen ² <i>f.mg1 (-nay, -ntay) ld niibkeen².</i>	

<p>dhammaadkiisa) iyo "dhexkabe" (ereyga dhexdiisa).</p> <p>lifaaq³ <i>f.g1 (-qay, -qday)</i> 1. Cirbad dulkeed dun gelin. 2. Ku l.: dokominti la dirayo warqad sii raacin. 3. Maro iwm mid kale ku tolid.</p> <p>lifaqaqid <i>m.f.db eeg lifaaq³</i>.</p> <p>lifaao <i>f.mg3 (-qday, -qatay)</i> 1. Cirbad dun gelin. 2. Maro iwm cad yar ku tolasho.</p> <p>lifato <i>m.db</i> Xilliga ugu dambeeya jiilaalka (diraca).</p> <p>lig¹ <i>m.db</i> Wax kor u taagan oo toosan oo aan soo laabmayn ahaan; wax likaysan ama liqdaaran.</p> <p>lig² <i>f.g1 (-gay, -gtay)</i> Wax meel taagid si aysan u dhaqdhaqaaciin.</p> <p>ligan <i>f.mg4 (-gnaa, -gnayd)</i> Wax meel taagan oo aan dhaqdhaqaaqayn ahaansho.</p> <p>ligane¹ <i>m.l (-nayaal, m.ll/db)</i> 1. Guud ahaan waa qotome ama sammeeya xaglo qumman. 2. Xarriiq ama sallax ku qotonka xarriiq ama sallax kale.</p> <p>ligane² <i>m.l (-nayaal, m.ll/db)</i> (xis.) Xarriiq ama sallax waxaa la yiraahdaa waxa ay ligane u tahay xood haddii ay ku qotonto taabtaha xoodka halka barta ay xarriiqda iyo xoodku ku kulmaan. Tusaale ahaan, gacanka goobo wuxuu ku liganyahay meeriskaa goobo.</p> <p>ligid <i>m.f.db eeg lig.</i></p> <p>ligis <i>m.l.kh</i> Biyo qasan.</p> <p>liglig¹ <i>m.l.u</i> 1. Saabka weelasha loo sameeyo ganaha ka soo taagtaagan. 2. Qoryo iswaydaarsan oo qumbaha afkiisa lagu sameeyo.</p> <p>liglig² <i>f.g1 (-gay, -gtay)</i> Ruxruxid, dhaqdhaqaajin.</p> <p>ligligid <i>m.f.db eeg liglig²</i>.</p> <p>lignaan <i>m.f.db eeg ligan.</i> <i>ld lignaansho.</i></p> <p>lignaansho <i>m.ll/db ld lignaan.</i></p> <p>lignayt <i>m.l (-tyo, m.db)</i> (jool.) (ama dhuxul - dhagaxda kafeega ah) Dhuxul dhagax leh muuqaal qori, oo loo aqoonsanyaahay inay ka joogto heerka ee maatar hireedka dhalanroggu ku dhacay. Heerka koowaad oo ay soo martay inta aysan noqon dhuxul-dhagax waa heerka biitka.</p> <p>lihi <i>m.db</i> Wax qof leeyahay oo aan lala wadaagin.</p> <p>lihiin <i>m.l</i> 1. Adkaysi, karti. 2. Wax, waxtarkisu raago.</p> <p>lihiinsasho <i>m.f.db eeg lihiinso.</i> <i>ld lihiinsi.</i></p> <p>lihiinsi <i>m.l ld lihiinsasho.</i></p> <p>lihiinso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Ku l.: cid cadaadis saarid.</p> <p>lihijeclo <i>m.db ld lexejeclo.</i></p>	<p>li'i <i>m.db ld la'aan.</i></p> <p>liibaan¹ <i>m.db</i> Khayr; baraare; guul.</p> <p>liibaan² <i>f.mg1 (-nay, -ntay)</i> Khayr la kulmid.</p> <p>liibaanid <i>m.f.db eeg liibaan².</i></p> <p>liic¹ <i>m.l</i> Foorar; janjeer.</p> <p>liic² <i>f.mg1 (-cay, -cday)</i> Wax dhinac u janjeerid.</p> <p>liici <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax dhinac u jenjeerin.</p> <p>liicid <i>m.f.db eeg liic.</i> <i>ld liicis.</i></p> <p>liicin <i>m.f.db eeg liici.</i> <i>ld liicis.</i></p> <p>liicis <i>m.l ld liicin.</i></p> <p>liiclic¹ <i>m.l</i> Tabarddarro awgeed oo hadba dhinac loo janjeersado. <i>ld liiclicid.</i></p> <p>liiclic² <i>f.mg1 (-cay, -cday)</i> Hadba dhinac u janjeersasho.</p> <p>liiclicid <i>m.f.db eeg liiclic².</i> <i>ld liiclic¹.</i></p> <p>liicliicsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax liicliica ahaansho.</p> <p>liicliicsanaan <i>m.f.db eeg liicliicsan.</i> <i>ld liicliicsanaansho.</i></p> <p>liicliicsanaansho <i>m.ll/db ld liicliicsanaan.</i></p> <p>liicsad <i>m.l ld liicsasho.</i></p> <p>liicsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax dhinac u qallooca ahaansho.</p> <p>liicsanaan <i>m.f.db eeg liicsan.</i> <i>ld liicsanaansho.</i></p> <p>liicsanaansho <i>m.l ll/db ld liicsanaan.</i></p> <p>liicsasho <i>m.f.db eeg liicso.</i> <i>ld liicsad, liicsi.</i></p> <p>liicsi <i>m.l ld liicsasho.</i></p> <p>liicso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Wax dhinac u janjeersasho.</p> <p>liid¹ <i>m.l.kh</i> 1. L. ah: qof jilicsan oo tabar yar. 2. Nacas, doqon.</p> <p>liid² <i>f.g1 (-day, -dday)</i> Cid quursasho; yasid.</p> <p>liidaanyeysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Qof wax liidaanyo hayso ahaansho.</p> <p>liidaanyeysaan <i>m.f.db eeg liidaanyeysan.</i> <i>ld liidaanyeysnaansho.</i></p> <p>liidaanyeysnaansho <i>m.l ld liidaanyeysnaan.</i></p> <p>liidaanyo <i>m.db</i> (daaw.) Dareen dadka saaqa, matag keeni kara, oo ka dhasha xanuun ama cunto la cunay; laqanyo; lallabbo; ladaadyo.</p> <p>liidaanyoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Liidaanyo dareemid.</p> <p>liidaanyood <i>m.f.l eeg liidaanyoo.</i></p> <p>liidasho <i>m.f.db eeg liido.</i></p> <p>liidid <i>m.f.db eeg liid².</i></p> <p>liidnimo <i>m.db</i> Nacasnimo.</p> <p>liido <i>f.mg3 (-iitay, -iidatay)</i> Cid cudur ama dhaqaale darro awgeed la tabar yarayn.</p> <p>liif <i>m.l 1. ld lquf.</i> 2. Xashiish jilicsan oo ka hara alwaaxda la qoro. 3. Dhagax xalleefsan oo lagu luufo. 4. Qaynbaar. 5. Sooloji ahaan, dhisme timaha oo kale ah oo dheer, sida tifafka yar yar ee baalasha shimbiraha.</p>
---	---

liif ² f.mg1 (-fay, -ftay) 1. Liif ciyaarid. 2. Caatoobid. <i>ld luuf.</i>	liinbax ¹ m.l Mayrmidda dhar iwm midabkoodu mayrmo marka biyo la gelyio. <i>ld dhiinbax¹.</i>
liifad m.dh (-do, m.l) 1. Tidac dun ah, la gelyo feynuusyada gaaska oo marka la shido bixiya iftiin. 2. Bir yar, buntuqa afkiisa hore ku samaysan oo wax lagu shiisho.	liinbax ² f.g1 (-xay, -xday) Dhar iwm midabkooda dhaqmid marka biyo la gelyio. <i>ld dhiinbax².</i>
liifan ¹ f.mg1 (-fmay, -fantay; -fmi) Wax caatobay noqosho.	liinbixid m.f.dh eeg liinbax ² . <i>ld dhiinbixid.</i>
liifan ² f.mg4 (-fnaa, -fnayd) Wax caatobay ahaansho.	liindhanaan m.dh Nooc liinta ka mid ah oo dhadhan dhanaan ah leh. <i>ld liimadhanaan.</i>
liifid m.f.dh eeg liif ² . <i>ld luufid.</i>	liinfoomo m.dh (-mooyin, m.l) 1. (daaw.) Buro daran oo ka baxda qanjirrada liinfada. 2. (daaw.) Kansarka qanjirrada liinfada.
liifmid m.f.dh eeg liifan ¹ .	liinmacaan m.dh Nooc liinta ka mid ah oo dhadhan macaan leh; liimo-xaali.
liifnaan m.f.dh eeg liifan ² . <i>ld liifnaansho.</i>	liin-ugunji m.dh (bot.) Geed caleemo dhuudhuuban leh, dhala miro kulkulucsan oo midab hurdi ah leh, lana miirto biyaheeda. <i>ld liimo-ugunji.</i>
liifnaansho m.l/ld <i>ld liifnaan.</i>	liinxaali m.dh <i>ld liimo-xaali.</i>
liig m.l (-gag, m.l) Garanuugta keeda lab.	liiqqliqad m.l <i>ld liiqqliqasho.</i>
liil m.dh 1. Dun mayraxeed oo adag. 2. L. ah: wax adkaysi leh.	liiqqliqasho m.f.dh eeg liiqqliqo. <i>ld liiqqliqad.</i>
liilami f.g2 (-iyay, -isay) Ku l.: wax meel ku safid.	liiqqliqi f.g2 (-iyay, -isay) <i>ld liilliji.</i>
liilamin m.f.dh eeg liilami.	liiqqliqin m.dh <i>ld liillijin.</i>
liilan m.l (-mmo, m.dh) Dun dhuuban, miiqan oo wax lagu tosho.	liiqqliqis m.l <i>ld liillijin.</i>
liilansan f.mg4 (-naa, -nayd) Ku l.: wax wax kale ku lammaan ahaansho.	liiqqliqo f.mg3 (-qday, -qatay) Wax aan sifican meel u haysons ruxruxasho.
liilansanaan m.f.dh eeg liilansan. <i>ld liilansanaansho.</i>	liire m.l (dhaq.) Lacag dalal dhawr ah laga isticmaalo ama laga isticmaali jiray sida dalka talyaaniiga.
liilansanaansho m.l/ld <i>ld liilansanaan.</i>	liis m.l (-sas, m.l) Magacyo badan oo meel ku tixan. <i>ld liisto.</i>
liulgeli f.g2 (-iyay, -isay) 1. Wax qiimaha ay leeyihii sin. 2. Wax dhammaystir.	liishaaman f.mg4 (-naa, -nayd) Wax nishaaban ahaansho.
liilgelin m.f.dh eeg liulgeli.	liishaamid m.f.dh eeg liishaan ² .
liili f.g2 (-iyay, -isay) Xaskul, harag iwm si ay u jilcaan garaacid.	liishaan ¹ m.l Ku aadinta hub la ridayo meel si waanagsan loogu aadiyo.
liilin m.f.dh eeg liili.	liishaan ² f.g1 (-aamay, -aantay; -aami) Wax shiishid.
liiliye m.l (-yayaal, m.l/dh) Qalab hargaha lagu jilciyo.	liishaannaan m.f.dh eeg liishaaman. <i>ld liishaannaansho.</i>
liilliji f.g2 (-iyay, -isay) Wax meel suran oo adag ruxruxid. <i>ld liiqqliqi.</i>	liishaannaansho m.l/ld <i>ld liishaannaan.</i>
liillijin m.f.dh eeg liilliji. <i>ld liillijis, liiqqliqin, liiqqliqis.</i>	liisto m.dh <i>ld liis.</i>
liillijis m.l <i>ld liillijin.</i>	liitir m.l (-rro, m.dh) Halbeeg lagu cabbiro hooraha una dhigma 1000 senti mitir oo saddex jibbaaran. <i>ld litir.</i>
liilo m.dh Hees dhaqameed waaya hore la qaadi jirey.	liitiyam m.l (-mo, m.dh) (kiim.) Bir firfircoo oo fudud oo sida xariirta oo kale ah; waana curiyaha ugu horreyya biraha alkali (ururka I ee tusaha kalgalka curiyayaasha). Waxay ku jirtaa silikeetyo kakan oo badan.
liimadhanaan m.dh <i>ld liindhanaan.</i>	likaaco m.dh Hadal jeesjees ah.
liimo m.dh <i>ld liin.</i>	likaacoo f.mg3 (-ooday, -ootay) Ka l.: cid ku jeesjeesid.
liimonaato m.dh Walax budo ah oo la qaso laiskuna qaras bixiyo.	likaacood m.f.l eeg likaacoo.
liimo-ugunji m.dh <i>ld liin-ugunji.</i>	likayn m.f.dh eeg likee.
liimo-xaali m.dh Liin bambeelmada ka yaryar liin dhanaantana ka waaweyn oo dhadhan macaan leh. <i>ld liin-xaali.</i>	
liin m.dh 1. Miro yaryar, kuuskuusan, leh biyo dhanaan oo laga helo fitimiin C. 2. Geedka mirahaasu ka baxaan. 3. Midabka dharka lagu naqshadeeyo. <i>ld liimo.</i>	

- likaysan** *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax meel ku mudan oo aan dhaqdhqaqaqin ahaansho.
- likaysnaan** *m.f.dh eeg* likaysan. *ld* likaysnaansho.
- likaysnaansho** *m.l/dh ld* likaysnaan.
- like** *m.l* Geed yar oo dhulka ka soo fooca oo aan caleemo iyo ubax midna yeelan, midabkiisuna guduudiyahay, boqoshaaga u eg oo la cuno.
- likee** *fg2 (-keeyay, -kaysay)* Ka l.: wax meel ka taagid.
- liko** *m.l/db.kh* U uga dhex muuqda dadka dabeecad gaar ah.
- lilan** *m.l* Dhul mudda badan la daaqay oo xaafufay.
- lillaahi** *m.db* 1. Daacadnimo. 2. L. ah: qof daacad ah.
- lillaahirro** *m.db* Daacad la'aan.
- lillahhinnimo** *m.db* Lillaahi ahaansho.
- limad** *m.l* Falidda dhul beereed sarac ku yaal oo caws iwm laga falay.
- liman** *f.mg4 (-mnaa, -mnayd)* Beer wax la limay ahaansho.
- limasho** *m.f.dh eeg* limo.
- limf** *m.l (-fo, m.l) (c.nafl.)* Dareere aan midab lahayn oo laga helo habdhiska limf, kaas oo ka soo shubma meelaha u dhexeeya unugyada. Limfku wuxuu u eygahay balaasmaha dhiigga wuxuuna ka koobanyahay biyo iyo walxo kale oo ku milan, sida cusbo iyo borotiinno.
- limfosayt** *m.l (-tyo, m.db) (c.nafl.)* Nooc ka mid ah unugyada cad cad ee dhiigga oo leh bu' ballaadhan iyo saytoobalaasam yar. Limfosatyadu waxay ku samaysanyihin gummuudka limfka, waxaanay soo saaraan ilaa rubuc ka mid ah unugyada cad cad. Muhimad weyn ayey ku leeyihii xagga difaaca jidhka, waxaanay masu'uul ka yihiin falgallada ka baxeed marka ay jirto nashaadin lid jidh-dhaliye si loo soo saaro lid jidh-gale.
- limid** *m.f.dh eeg* lin.
- limmasho** *m.f.dh eeg* limmo.
- limmo** *f.mg3 (-imtay, -immatay)* Dhiiqo darteed la socon waayid.
- limnaan** *m.f.dh eeg* liman. *ld* limnaansho.
- limnaansho** *m.l/db ld* limnaan.
- limo** *fg3 (-intay, -imatay)* Beer harammo ka gurasho.
- lin** *fg1 (-imay, -intay; -imi)* Beer abuuran haramo ka jarid.
- linfogaranuloomo** *m.db (-mooyin, m.l) (daaw.)* Cudur ka mid ah cudurrada galmaada oo uu keeno kalaamiidiya; wuxuuna ku badanyahay dalalka cimilada kulul leh.
- Nabarka ugu horreya oo ku dhaca (cawrada) xubnaha galmaada waxa weheliya qanjirbararsarcada, xididdada liinfada ee ku yaal xubnaha galmaada way xirmi karaan taas oo keenta adkaansho maqaarka meeshaas.
- lingax¹** *m.l ld ningax¹*.
- lingax²** *fg1 (-xay, -xday)* *ld* ningax².
- lingaxan** *f.mg4 (-xnaa, -xnayd)* *ld* ningaxan.
- lingaxasho** *m.db ld* ningaxasho.
- lingaxnaan** *m.dh ld* ningaxnaan.
- lingaxnaansho** *m.l/db ld* ningaxnaan.
- lingaxo** *f.mg3 (-xday, -xatay)* *ld* ningaxo.
- lingixid** *m.db ld* ningixid.
- linnaan** *m.f.dh eeg* liman. *ld* linnaansho.
- linnaansho** *m.l/db ld* linnaan.
- liq** *fg1 (-qay, -qday)* Cunto ama cabbitaan jadiinka marin. *ld* laq.
- liqdaar¹** *m.l* Taagnaan aan dhaqdhaqaq lahayn.
- liqdaar²** *fg1 (-ray, -rtay)* Si aan dhaqdhaqaq lahayn u istaagid. *ld* isliqdaar.
- liqdaaran** *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* Wax meel taagan oo aan dhaqdhaqaqayn ahaansho.
- liqdaarid** *m.f.dh eeg* liqdaar.
- liqdaarnaan** *m.f.dh eeg* liqdaaran. *ld* liqdaarnaansho.
- liqdaarnaansho** *m.l/db ld* liqdaarnaan.
- liqdin** *m.db* In cunno ama cabbid ah oo mar hunguriga la mariyo.
- liqid** *m.f.dh eeg* liq. *ld* laqid.
- liqmo** *m.db (-ooyin, ml.)* 1. Wax hal mar la liqui karo. 2. Dheef aad u yar.
- liqsan** *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Qof wax illowsan ahaansho. 2. Wax saqraansan ahaansho.
- liqsanaan** *m.f.dh eeg* liqsan. *ld* laqsanaan, laqsanaansho, liqsanaansho.
- liqsanaansho** *m.l/db ld* liqsanaan.
- liqsii** *fg2 (-iiyay, -isay)* Cid in ay wax jadiinka mariso gayeysiin. *ld* laqsii.
- liqsiiin** *m.f.dh eeg* liqsii. *ld* laqsiiin.
- lis¹** *m.l/db* 1. Caano markaas la lisay. 2. Wax kastoo caano ama dhacaan leh sida xabagta iyo cinjirka iyo dhiinka miraha, oo la soo tuuiyo. 3. *ld* lisid.
- lis²** *fg1 (-say, -stay)* 1. Caano maalid. 2. Mindi af u yeelid.
- lisad** *m.l ld* lisasho.
- lisan¹** *f.mg1 (-smay, -santay; -smi)* 1. Candho, wax caano ka yimaadeen noqosho. 2. Mindi wax af loo yeelay noqosho.
- lisan²** *f.mg4 (-snaa, -snayd)* 1. Xoolo irmaan wax la lisay ahaansho. 2. Mindi wax af loo yeelay ahaansho.
- lisasho** *m.f.dh eeg* liso. *ld* lisad.

lise *m.l (-sayaal, m.ll/dh)* Dhangax mindiyaha iwm lagu aafeeyo. *ld lisin.*

lisid *m.f.dh eeg lis².* *ld lis¹ (3), lismo.*

lisin *m.l ld lise.*

lismid *m.f.dh eeg lisan¹.*

lismo *m.dh* Hab naasaha xoolaha looga saaro caano. *ld lismo.*

lisnaan *m.f.dh eeg lisan².* *ld lisnaansho.*

lisnaansho *m.ll/dh ld lisnaan.*

liso *f.g3 (-stay, -satay)* 1. Mindi iwm lisin ku afayn. 2. Xoolo maalid.

listan *m.l* Xiddigaha raqaha oo dayaxu maro tooda labaad oo u dhexeysa godinta iyo lixaha.

litir *m.l ld liitir.*

lix *m.dh.t* Tirada shanta iyo toddobada u dhexeysa; “6”.

lixaad¹ *m.l.t.j* Tirada jagaale, keeda u dhigma lixda. *ld laxaad.*

lixaad² *m.l* 1. Xoog, itaal. 2. Baaxad. 3. Lixda l.: indhaha, lugaha iyo gacmaha.

lixaadla' *f.mg4 (-'aa, -'ayd)* Qof curyaan ah ahaansho.

lixaadla'aan *m.f.dh eeg lixaadla' ld lixaadla'aansho*

lixaadla'aansho *m.ll/dh ld lixaadla'aan.*

lixaadsad *m.l ld lixaadsasho.*

lixaadsasho *m.f.dh eeg lixaadso.* *ld laxaadsasho, laxaadsi, lixaadsad, lixaadsi.*

lixaadsi *m.l ld lixaadsasho.*

lixaadso *f.mg3 (-saday, -satay)* Xoog yeelasho. *ld laxaadso.*

lixdahaco *m.l ld lixdahaco.*

lixdahqo *m.l* Xilliga guga qaybtiiisa dambe; cawliku-dhashay. *ld lixdahaco.*

lixdamaad *m.l.t.j ld lixdanaad.*

lixdameeye *m.l* Tiro qiyas ahaan u dhow lixdan. *ld lixdameeyo, lixdaneeye, lixdaneeyo.*

lixdameeyo *m.dh ld lixdameeye.*

lixdan *m.l.t* Tiro ka kooban lix meelood oo min tobah ah; lix tobnaad; “60”.

lixdanaad¹ *m.l* Sanadaha u dhexeyya lixdanka ilaa lixdan iyo sagaalka.

lixdanaad² *m.l.t.j* Tirada jagaale, kan lixdanka u dhigma. *ld lixdamaad.*

lixdaneeye *m.l ld lixdameeye.*

lixdameeyo *m.dh ld lixdameeyo.*

lixee *f.g2 (-xeeyay, -xeysay)* Tiro lix ka dhigid.

lixeyn *m.f.dh eeg lixee.* *ld lixeys.*

lixeys *m.l ld lixeys.*

lixeysad *m.l ld lixeysasho.*

lixeysasho *m.f.dh eeg lixeyso.* *ld lixeysad, lixeysi.*

lixeysi *m.l ld lixeysasho.*

lixeyso *f.mg3 (-stay, -satay)* Tiro lix ka dhigasho.

lixkor *m.l* 1. Xillli diraac ah oo roobab aan badnayn da'an. 2. Bilaha xilliga diraacaad mid ka mid ah.

lixle *m.l* 1. Xaashi turub oo lix dhiccood leh. 2. Buntuq qafiskiisu qaado lix xabbadoon.

lixledheere *m.l (-rayaal, m.dh)* Buntuq lixle ah oo dheer.

lixlegaab *m.l (-byo, m.dh)* Buntuq lixle ah oo gaaban.

lixley *m.dh* Kataan lix hogood oo shaxeed ku fadhida.

lixlow *m.l* Rati lix haamood la saaro.

lixo *m.l ld laxo.*

liyuukoosayt *m.l (-tyo, m.dh) (c.nafl.)* Unug aan midab lahayn oo bu' leh, lagana helo dhiigga iyo limfka. Unugyada cad cad ee dhiigga waxa sameeya gumudyada limf iyo dhuuxa lafta ee cas, waxayna awood u leeyihiin inay sameeyaan dhaqdhqaqaq amiibeed. Waxay soo saari karaan lid jidh-galaayal.

lo' *m.dh.u* 1. Naasley caws ku nool ah oo xoolaha la dhaqdo ka mid ah, leh geeso, sayn dheer, raafaf iyo tuur, lana manaaafacaadsado caanaheeda, hilibkeeda, haraggeeda iwm. 2. Koox xiddigo ah oo si xiriir ah isu daba yaal; saco.

locob *m.dh ld collob.*

lo'doon *m.l* Cudur dadka ku dhaca oo neefta lo'da lagu daaweyyo.

logardam *m.l (-myo, m.dh) (xis.)* Tiro loo tibaaxay jibbaarka tiro kale tiro kasta x waxa loo qori karaa sansaanka x = ay, taas oo y ay tahay logardamka x ee sal a, logardam waxa loo soo gaabiyyaa “log”.

logardam caadi *m.l (-myo ..., m.dh) (xis.)* Logardam salkisu yahay tobah tusaae ahaan, log = 2 ama 100 = 10.

logardam nabiir *m.l (-myo ..., m.dh) (xis.)* Logardam la adeegsado salka e = 2.71828..., log x badanaaba waxa loo qoraa “lnx”.

lo'gisi *m.dh ld gisi.*

lohloh *m.l kh* L. ah: aad u liqliiqashada ilkaha.

lohood *m.l (c.nafl.)* Nafley yaryar, badda ku jirta, jaadad badan leh oo aan'lahayn lafo iyo riciro, kuna dhexjirta bacool laba qalbac ah oo la cuno.

lo'jir *m.l (-rro, m.dh)* Qof lo'da ilaaliya.

lo'ley *m.dh.u* Dad lo'da dhaqda.

loodi *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax fidsan xoog ku laabid.

loodin *m.f.dh eeg loodi.*

loodsamid *m.f.dh eeg loadsan¹.*

- loodsan¹** *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Wax la loodiyeey noqosho.
- loodsan²** *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax la loodiyeey ahaansho.
- loodsanaan¹** *m.f.dh eeg* loodsan². *ld* loodsanaansho.
- loodsanaan²** *m.dh (fis.)* Astaanta walxaha qaarkood u oggolaata in ay ku noqdaan qaabkoodii salka ahaa marka laga qaado xooggi qaabka walaxda dooriyey.
- loodsanaansho** *m.l/dh ld* **loodsanaan**.
- loof¹** *m.l* 1. Harraad badan. 2. Lahan; laxaw.
- loof²** *f.mg1 (-fay, -ftay)* Nafley aad u harraadid.
- loofar¹** *m.l (-rro, m.dh)* Nin maalka si xun u isticmaala ee aan dhaqaalayn.
- loofar²** *f.mg1 (-ray, -rtay)* Ku l.: maal si xun u isticmaalid.
- loofarad** *m.dh (-ddo, m.l)* Naag maalka aan dhaqaalayn ee si xun u isticmaasha.
- loofarid** *m.f.dh eeg* loofar².
- loofarnimo** *m.dh* Loofar ahaansho.
- loofid** *m.f.dh eeg* loof².
- loofsan** *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax harraad hayo ahaansho.
- loofsanaan** *m.f.dh eeg* loofsan. *ld* loofsanaansho.
- loofsanaansho** *m.l/dh ld* **loodsanaan**.
- loog¹** *m.l* 1. Martisor xoolo laysu qalo. 2. Samaanyo.
- loog²** *f.mg1 (-gay, -gtay)* Marti xoolo u qalid.
- loogid** *m.f.dh eeg* loog².
- loojiika** *m.dh* Caqligal; maangal.
- loom¹** *m.l (-lal, m.l)* 1. Jaad ka mid ah dhigaha aqalada miyiga lagu dhiso. 2. Dhagax mindiyaha iwm lagu afeeyo. 3. Xarriiq dhulka gudub u gooya oo la siman dhulbaraha. 4. *ld laal¹*.
- loom²** *m.l (-lal, m.l) (juqr.)* Xarriiq dhigeed ama barka goobooyinka waaweyn midkood, goobooyinkaas oo mara cirifyada, badhahana xaglo quman u gooya; xarriqaasi ma ahin goobo buuxda maxaa yeelay waxaa jira faraq 80 oo dhig ah iyo waqt 12 sacadood ah oo u dhxeeyaa labada badh ee goobooyinka waaweyn ee mara cirifyada.
- loom³** *f.mg1 (-oolay, -ooshay)* 1. Awr si aan toos ahayn awr kale mici ugu dhufasho. 2. Laal ciyaarid.
- loomlad** *m.l ld* **loomasho**.
- loomasho** *m.f.dh eeg* loolo. *ld* **loomlad**.
- loomli** *f.g2 (-iyay, -isay)* Mindi iwm afayn.
- loomlib** *m.l (-byo, m.dh)* Qalab af fiiqan oo aroor dheeri ku waregsanyahay leh oo loogu talaggalay, in uu dalool dhexda aroor ku leh dhex galoo isaga oo wareegaya.
- loomlid** *m.f.dh eeg* lool³.
- loomlin** *m.f.dh eeg* looli.
- loomllamid** *m.f.dh eeg* loollan².
- loomllan¹** *m.l (-nno, m.dh)* Dagaal ama tartan laba quwadood oo iska soo horjeeda ka dhxeeyaa.
- loomllan²** *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Wax laysku haysto dagaal ama tartan u gelid.
- loomlli** *m.dh (-iyo, m.dh)* Jar; gebi.
- loomlo** *f.g3 (-ooshay, -oolatay)* Mindi iwm afaysasho.
- loomlsad** *m.l ld* **loomlasho**.
- loomlsan** *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax looliyeey ahaansho (bir).
- loomlsanaan** *m.f.dh eeg* loolsan. *ld* **loomlsanaansho**.
- loomlsanaansho** *m.l/dh ld* **loodsanaan**.
- loomlsasho** *m.f.dh eeg* loolso. *ld* **loomlsad**, **loomlsi**.
- loomlsi** *m.l ld* **loomlasho**.
- loomloso** *f.g3 (-saday, -satay)* Mindi, godin, waran iwm af u yeelasho.
- loomloon** *m.l* Fool.
- loomshan** *f.mg4 (-naa, -nayd)* Mindi, waran iwm wax la looliyeey ahaansho.
- loomshanaan** *m.f.dh eeg* looshan. *ld* **loomshanaansho**.
- loomshanaansho** *m.l/dh ld* **loomshanaan**.
- loomxo** *m.l (-xyo, m.dh)* 1. Qori dheer, dhumuc yar, ballaaran, xalleefsan oo quraanka lagu dhigto. 2. Qori dheer, xalleefsan, oo guryaha lagu dhiso, alaab kalena laga sameeyo.
- loomxad** *m.dh* Sawir gacmeed qiima leh oo ku sawiran waraaq iwm.
- loomxalmaxfuud** *m.l ld* **loomxul-maxfuud**.
- loomx-dhammaanjo** *m.l* Qori yar oo la qoray oo lagu shubto xabagta dhammaanjada.
- loomx-dhammaanjo** *m.l ld* **loomx-dhammaanjo**.
- loomxul-maxfuud** *m.l* Diiwaan muslimiintu ay rumaysanyihiin in lagu qoro waxa adduunka ka dhaca ama ka dhici doona oo idil. *ld* **loomxalmaxfuud**.
- loomyaami** *f.g2 (-iyay, -isay)* Cid nasiino iyo joogsad la'aan wadid.
- loomyaamid** *m.f.dh eeg* looyaan².
- loomyaamin** *m.f.dh eeg* looyaami. *ld* **loomyaamis**.
- loomyaamis** *m.l ld* **loomyaamin**.
- loomyaan¹** *m.dh* 1. Nasiino iyo joogsad la'aan. 2. Xasillooni la'aan; wareer.
- loomyaan²** *f.mg1 (-aamay, -aantay)* Nasiino iyo joogsad la'aan ku jirid.
- loomyaansan** *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax socod ku jira ahaansho.

looyaansanaan <i>m.f.dh eeg</i> looyaansan. <i>ld</i> looyaansanaansho.	lugdheer <i>m.dh</i> Garabqodo.
looyaansanaansho <i>m.l/db ld</i> looyaansanaan. low <i>m.l (-wyo, m.dh)</i> Bowdada iyo kubku meesha ay iska galaan dhankeeda sare; jilib.	lugduub ¹ <i>m.l</i> 1. Fuulidda faras si deg deg ah loo fuulo. 2. Si habaysan oo lugaha loo rogrogo marka ciyaar la tumayo. <i>ld</i> lugduubid.
lowgal <i>m.l (-lyo, m.dh)</i> Cudur jilibka ku dhaca oo biyo geliya.	lugduub ² <i>f.g1 (-bay, -btay)</i> 1. Faras si degdeg ah u fuulid. 2. Ciyaar si habaysan lugaha u rogrogid.
lows <i>m.l (bot.)</i> Geed-nagaar leh xididdo miro la cuno dhala saliidiina laga sameeyo.	lugduubid <i>m.f.dh eeg</i> lugduub ² . <i>ld</i> lugduub ¹ .
loxod <i>m.l ld</i> luxud.	lugee <i>f.mg2 (-geeyay, -gaysay)</i> Gaadiid la'aan meel socod ku aadid.
loxos <i>m.l.kh</i> 1. Meel cusub oo markaas la degey. 2. L. ah: dad iyo xoolo degaan cusub degey.	lugey <i>m.l Qof lug la'</i> .
lubbi <i>m.l</i> Qalbi; kal; laab.	lugeyn <i>m.f.dh eeg</i> lugee. <i>ld</i> lugeys.
lud <i>m.dh</i> Hilib jiir iyo baruur isugu jira oo aan laf lahayn.	lugeys <i>m.l ld</i> lugeyn.
luf ¹ <i>m.l (-faf, m.l)</i> Cad yar oo wax dhammaaday ka soo haray.	luggeli <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Arrin aan wax ka qabashadeeda daacad loo ahayn isku dirqiyid. 2. Arrin, hawl iwm carqaladayn.
luf ² <i>f.g1 (-fay, -ftay)</i> Wax yar uruurin.	luggelin <i>m.f.dh eeg</i> luggeli. <i>ld</i> luggelin.
lufan <i>m.l (-nno, m.dh)</i> Xarig iwm oo duugnimo awgeed la dhammaaday oo googo'ay.	luggelin <i>m.l</i> 1. L. ah: xoogsade aan si joogto ah u shaqayn ee hadba kol shaqeeya. 2. <i>ld</i> luggelin.
lufid <i>m.f.dh eeg</i> luf ² .	luggo ¹ <i>f.mg1 (-ay, -day)</i> Meel wax laga doonay ka waayid.
lufluf ¹ <i>m.l.u</i> Cunto hambo ah oo laysu soo uruuriyey.	luggo ¹ <i>m.f.dh eeg</i> luggo ¹ .
lufluf ² <i>f.g1 (-fay, -ftay)</i> Cunto yar oo hambo ah uruurin.	luggoo ² <i>f.g2 (-gooyay, -goysay)</i> 1. Cid waqtii ka lumin. 2. Si kas ah qof marin toosan uga habaabin. 3. Cid ballan been ah siin.
luflufid <i>m.f.dh eeg</i> lufluf ² .	luggoyo <i>m.dh</i> Hagardaamo iyo dibindaabyo cid loo geysto. <i>ld</i> luggoyn.
luflufo <i>f.mg3 (-ftay, -fatay)</i> Hambo uruursasho.	luggoyn <i>m.f.dh eeg</i> luggoo. <i>ld</i> luggooyo.
lug <i>m.dh (-go, m.l)</i> 1. Bilawga bowdada ilaa cagta ama qoobka. 2. Jeex weyn oo laag ku dara dhirna leh. 3. Socod aan gaadiid la fuushanayn.	lughel <i>f.mg1 (-elay, -eshay)</i> La l.: cid socotay raacid.
lugabaxsasho <i>m.f.dh eeg</i> lugabaxso. <i>ld</i> lugabaxsi.	lughelid <i>m.f.dh eeg</i> lughel. <i>ld</i> lughel.
lugabaxsi <i>m.l ld</i> lugabaxsasho.	lugkaliley <i>m.dh</i> L. ah: rarada aan masayeedu ciyiga lahayn.
lugabaxso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Socod curuqtirasho ah meel dhow ku tegid. <i>ld</i> majabaxso.	lugkaliyaale <i>m.l (-layaal, m.l/db)</i> L. ah: geed dhud keliya ah oo aan laamo lahayn.
lugadduw <i>f.mg1 (-way, -wday)</i> Isku l.: wax kala daadsan isu uruurin.	luglahaan <i>m.f.dh eeg</i> lugleh. <i>ld</i> luglahaansho.
lugadduwid <i>m.f.dh eeg</i> lugadduw.	luglahaansho <i>m.l/db ld</i> luglahaan.
lugayn <i>m.f.dh eeg</i> lugee. <i>ld</i> lugays.	lugleh <i>f.mg4 (-lahaa, -lahayd)</i> Ku l.: saamayn ku leh, la xiriira.
lugays <i>m.l ld</i> lugayn.	lugqaad ¹ <i>m.l</i> Kor u qaadidda lug kor loo qaado inta la maalayo rida.
lugbax <i>f.mg1 (-xay, -xday; -bixi)</i> Kala l.: wax iska reebid.	lugqaad ² <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> La l.: cid socod la billaabid.
lugbixid <i>m.f.dh eeg</i> lugbax.	lugqaadid <i>m.f.dh eeg</i> lugqaad ² .
lugcad <i>m.dh.u</i> Libaax-badeedka jaad ka mid ah.	lugtool <i>m.l (bot.)</i> Geed dheer oo toos u baxa oo aan laamo ka farcama lahayn.
lugdambeedi <i>f.mg2 (-iyay, -isay)</i> Cid lala socday wax yar ka harid.	lugyaro <i>m.dh (daaw.)</i> Cudur ku dhaca lugaha oo lugtii uu ku dhaco ay ka yaraato lugta kale ama ka gaabato.
lugdambeedin <i>m.f.dh eeg</i> lugdambeedi. <i>ld</i> lugdambeedis.	luki <i>m.dh</i> Digaag.
lugdambeidis <i>m.l ld</i> lugdambeedin.	lukowle <i>m.l</i> Ciyaar hal lug lagu tartamo; hangooke.

lul¹ *m.dh.u* Wax jilicsan oo dabka la shidayo marka hore lagu huriyo.

lul² *f.g1 (-ulay, -ushay)* 1. Wax ruxid. 2. Wax meel ka soo lalmiin.

lulad *m.l ld lulasho.*

lulan¹ *f.mg1 (-lmay, -lantay; -lmi)* Wax la lulay noqosho.

lulan² *f.mg4 (-lnaa, -lnayd)* Wax la lulay ahaansho.

lulasho *m.f.dh eeg lulo. ld lulad.*

lulid *m.f.dh eeg lul². ld lulniin.*

lullume¹ *m.l 1. Kalluun aad u yaryar oo biyaha macaan ku nool. 2. Cayayaan yaryar oo biyaha macaan ka dhasha; miraxareedeed. ld lullumo.*

lullume² *m.l (c.naf.) Heerka caydiga ee raha. Wuxuu leeyahay dabo dheer iyo waafyo. Lulumadu heerka caydiga oo dhan waxay ku nooshahay biyaha. Lugaha dambe ayaa ka hor kora lugaha hore, aakhirkana dabada ayaa ka go' da inta aanu noqon rah qaangaadh ah.*

lullumee *f.mg2 (-meeyay, -meysay)* Sida lullumada u dabaalasho.

lullumeyn *m.f.dh eeg lullumee.*

lullumo *m.dh (-ooyin, m.l) ld lullume¹.*

lulmid *m.f.dh eeg lulan¹.*

lulmo *m.dh Daal iyo caajis la dareemo marka jirku hurdo u baahanyahay. ld lulo¹.*

lulmoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Lulmo dareemid. *ld lulloo.*

lulmood *m.f.l eeg lulmoo. ld lulood.*

lulnaan *m.f.dh eeg lulan². ld lulnaansho.*

lulnaansho *m.l/dh ld lulnaan.*

lulniin *m.l ld lulid.*

lulo¹ *m.dh ld lulmo.*

lulo² *f.g/mg3 (-ushay, -ulatay)* 1. (*f.g*) Caano iwm si subag looga dhaliyo ruxasho. 2. (*f.g*) Geed si miro looga daadiyo ruxasho. 3. (*f.mg*) Barwaqaqo ku noolaansho. 4. (*f.mg*) Ka l.: wax meel sare ka soo laallaadsasho.

luloo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* *ld lulmoo.*

lulood *m.l/l d lulmood.*

luman *m.l.w ld eeg lun¹ (2).*

lumee *f.g2 (-meeyay, -meysay)* Beer la abuurayo lun u yeelid.

lumeyn *m.f.dh eeg lumee. ld lumeyns.*

lumeys *m.l ld lumeyn.*

lumi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Habaabin; anbin. 2. Xoorid; khasaarid.

lumid *m.f.dh eeg lun².*

lumin *m.f.dh eeg lumi. ld lumis.*

lumis *m.l ld lumin.*

lumiya *m.dh (muus.)* Meelo ka mid ah degaanka u dhexeeya webiyada ayaa shareerada looga yaqaan lumiya.

lun¹ *m.l 1. Meel dhoobo qoyan oo jilicsan leh oo marka cagta la saaro hoos ula degta. 2. (-uman, m.l) God marka beeraha la abuurayo miraha lagu duugo. 3. God hoos u dheer. 4. L. ah: dhar duug ahoo diindiiyama.*

lun² *f.mg1 (-umay, -untay; -umi)* Wax dhumay noqosho.

luncad *m.l* Marka beerta roobka ka hor la abuuro.

luncaddee *f.g2 (-deeyay, -deysay)* Roobka ka hor beer abuurid.

luncaddeyn *m.f.dh eeg luncaddee. ld luncaddeys.*

luncaddeys *m.l ld luncaddeyn.*

luncaddo *m.l L. ah: beer roobka ka hor la abuury.*

lungaduud *m.l Abuur roobka ka dib beer lagu abuury.*

lungaduudi *f.g2 (-iyay, -isay)* Beer rays leh abuurid.

lungaduudin *m.f.dh eeg lungaduudi. ld lungaduudis.*

lungaduudis *m.l ld lungaduudin.*

lunsad *m.l ld lunsasho.*

lunsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax lumay ahaansho.

lunsanaan *m.f.dh eeg lunsan. ld lunsanaansho.*

lunsanaansho *m.l/dh ld lunsanaan.*

lunsasho *m.f.dh eeg lunso. ld lunsad.*

lunso *f.g3 (-saday, -satay)* Ammaano ama baadi cid haysay ku tagri falasho.

luqad *m.dh ld luuqad.*

luqluq¹ *m.l Biyo yar oo afka gudahiisa lagu dhaqdo.*

luqluq² *f.mg1 (-qay, -qday)* U l.: cid afka u dhaqid.

luqluqad *m.l ld luqluqasho.*

luqluqasho *m.f.dh eeg luqluqo. ld luqluqad.*

luqluqid *m.f.dh eeg luqluq².*

luqluqo *f.mg3 (-qday, -qatay)* Afka gudhiisa biyo yar ku dhaqasho.

luqmad *m.dh (-do, m.l)* In cunto ah oo hal mar afka la geliyo ama la goosto. *ld luqmo.*

luqmaliigle *m.l 1. Magaca loogu yeero neef geel ah oo leh luqun qurxoon. 2. Neef geel ah, da' yar oo cayillan.*

luqmo *m.dh ld luqmad.*

luqo *m.dh ld luuqad.*

luqun *m.dh (-umo/-qmo, m.l)* Oogada nafleyda, inta u dhexeysa madaxa iyo garbaha; sur; qoor.

luqundhejis <i>m.l (-syo, m.dh)</i> Suuqadda dumarku qoorta ku xirto jaad ka mid ah oo gaaban.	luufluufin <i>m.f.dh eeg luufluufi. ld luufluufis.</i> luufluufis <i>m.l ld luufluufin.</i>
luquminaatow <i>m.l</i> Cudur geela qoorta ka qalloociya.	luufluufsyanan <i>m.f.dh eeg luufluufsyan. ld luufluufsyanansho.</i>
luqunjab <i>m.l</i> Qoor xanuun, barkin ka dhac.	luufluufsanaansho <i>m.l/ld ld luufluufsanaan.</i>
luqunjablayn <i>m.f.dh eeg luqunjablee.</i>	luufood <i>m.l (bot.)</i> Geed ka mid ah geedaha beeyada dhala.
luqunjablee <i>f.mg2 (-leeyay, -laysay)</i> Xoolo dhicis weyn soo ridid.	luul <i>f.mg1 (-uulay, -uushay)</i> Carrab calalinta ay carruurtu carrabka calaliso.
luqunjebi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld luqunjibbaar².</i>	luul <i>m.l/u Iniino kulkulucsan, sida dhagaxa u adag oo cad ama midab kale leh aadna qali u ah, kuna dhex jira laba qalbac oo dhulman ah oo laga helo badda gudaheeda.</i>
luqunjebin <i>m.dh ld luqunjibbaarid.</i>	luuli¹ <i>m.l/kh L. ah: qurux, xarrago.</i>
luqunjebis <i>m.l ld luqunjibbaarid.</i>	luuli² <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Xarig giijin.
luqunjibbaar¹ <i>m.l</i> Legdidda nafley la legdo iyadoo qoorteeda la wareejinaayo.	luulid <i>m.f.dh eeg luulid.</i>
luqunjibbaar² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Nafley iyadoo luqunteeda la wareejinaayo legdid. <i>ld luqunjebi.</i>	luulin <i>m.f.dh eeg luulin².</i>
luqunjibbaarid <i>m.f.dh eeg luqunjibbaar².</i> <i>ld luqunjebin, luqunjebis.</i>	luuliyo <i>m.dh</i> Sanad qorraxeedka bishiisa toddobaad; juulaay.
lur¹ <i>m.dh</i> Dhibaato, shiddo, luggooyo.	luuman (halbeeg) <i>m.l (-nno, m.dh) (fisi.)</i>
lur² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Cid dhibid, shiddayn, luggoyn.	Summad: Lm. Halbeegga caalamiga ee burqad iftiimeedka, loona qeexo burqadka iftiinka ee ka soo kaaha bar iftiin oo itaalkeedu yahay hal kandeela (cd), una baahaya hab toobineed leh xagal adke oo ah hal istaraadiyan. Sidaas awgeed, 1 lm = (1/4) $\bar{O}$ cd.
luran¹ <i>f.mg1 (-rmay, -rantay; -rmi)</i> Wax la luray noqosho.	luumbi <i>m.l</i> Ciyaar dhaqameed lagu jidboodo oo laga yaqaan degaanka Banaadir, muusikadeeduna waa shareero, durbaan iyo codad kala duwan. <i>ld nuumbi.</i>
luran² <i>f.mg4 (-rnaa, -rnayd)</i> Wax la luray ahaansho.	
lurid <i>m.f.dh eeg lur².</i>	luun¹ <i>m.l (-uumo, m.l)</i> 1. Dhudda uu ku taaganyahay geed meseggo ama gallay. 2. Qolof iyo xayaabo layiig ah oo qof aad u harraaday faruuryihii si yeeshaan; jiil. 3. Hammuun, qadsanaara.
lurmid <i>m.f.dh eeg luran¹.</i>	luun² <i>m.dh</i> Tib xoog leh oo sabuulka meseggada lagu shukulo.
lurnaan <i>m.f.dh eeg lurnaan².</i> <i>ld lurnaansho.</i>	luunqabad <i>m.l ld dhuuunqabad.</i>
lurnaansho <i>m.l/ld ld lurnaan.</i>	luuqq¹ <i>m.l (-qyo, m.dh)</i> Wadiiqo yar oo aad cirrii u ah hareerahana guryo ka xigaan.
luubaan <i>m.dh</i> Xabag ka baxda geedaha xijiga ah oo udgoon, la shito; mayddi, fook.	luuqq² <i>m.dh (-qo, m.l)</i> 1. Cod gaar ah oo gabayada iyo heesaha lagu qaado; cod lagu dheeraysto oo laga xareediyo. 2. <i>ld laaq¹.</i>
luubaandakar <i>m.l</i> Xabagta mayddiga.	luuqq³ <i>m.dh (nax.)</i> Weer qaybaheeda kala leh luuq kala duwan.
luud <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> Tabardarro awgeed tartiib u socosho.	luuqad <i>m.dh (-do, m.l)</i> Af ay ummadi leedahay oo ay isku fahmaan. <i>ld luuqad, luquo, luuqo.</i>
luudi¹ <i>m.l (-yo, m.dh)</i> Kal yar oo bir ah oo lagu tumo geedaha shaaha lagu darsado iyo bunka.	luuqayn <i>m.f.dh eeg luuqee.</i> <i>ld luuqays, luuqin.</i>
luudi² <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax tartiib u wadid; si tabar yar u socodsii (qof).	luuqays <i>m.l ld luuqayn.</i>
luuidid <i>m.f.dh eeg luud.</i>	luuqee <i>f.mg2 (-qeeyay, -qaysay)</i> Ku l.: hees ama gabay iwm cod macaan ku qaadid.
luudin <i>m.f.dh eeg luudi².</i> <i>ld luudis.</i>	
luudis <i>m.l ld luudin.</i>	
luuf <i>f.g1 (-fay, -ftay)</i> <i>ld liif².</i>	
luuf <i>m.l (-faf, m.l)</i> 1. Cad yar oo wax dhammaaday ka soo haray (hilib, rooti). 2. <i>ld liif¹.</i>	
luufid <i>m.dh ld liifid.</i>	
luufluuf¹ <i>m.l/u</i> Wax ka soo hara wax dhammaaday ama kala jajabay.	
luufluuf² <i>f.mg1 (-fay, -ftay)</i> 1. Weel iwm dildillaacid. 2. Wax baabi'id.	
luufluufi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Wax dildillaacin. 2. Wax baabi'in.	
luufluufid <i>m.f.dh eeg luufluuf².</i>	

---

luuqi *f.mg2* (-iyay, -isay) *ld* luuqee.

luuqin *m.db* *ld* luuqayn.

luuqo *m.db* *ld* luuqad.

luusluus¹ *m.l* 1. Liqid la liqo cunto iyadoo aan la ruugin. 2. L. ah: qof waayeel ah oo tallaabada iyo waxqabdkuba dhibaan.

luusluus² *f.g1* (-say, -stay) Cunto iwm iyadoo aan la calalin liqid.

luusluusad *m.l ld* luusluusasho.

luusluusasho *m.f.dh* *eeg* luusluuso. *ld* luusluusad.

luusluusid *m.f.dh* *eeg* luusluus².

luusluuso *f.g3* (-stay, -satay) Cunto iwm iyadoo aan la calalin liqid.

luxud *m.l* 1. Iil. 2. Qoryaha iilka xabaasha afka laga saaro. *ld* loxod.